

Tipik Alman - Göçmenlerin Alman Toplumu hakkında bilmesi gerekenler

7-8

ALMANYA'DA KENT VE KIR
Prof. Dr. Hermann Bausinger
(Tübingen Üniversitesi)

19. yüzyılın ikinci yarısında birleşen ülkeler o dönem henüz çok kısa bir süre önce oluşmuşlardı; Avrupa'nın yeniden şekillendirilmesini hedefleyen ve iktidardan düşürülene dek bu amacı büyük ölçüde gerçekleştiren Napolyon'un güdümünde, 1800'lerde kurulmuşlardı. Bu durum Alman bölgesi için son derece derin bir kırılma olmuştur, çünkü toprakların bu büyük reformlarla değişmesine kadar üzerinde yalnızca bir dizi değil, yüzlerce bağımsız hükümdarlıklar bulunuyordu.

9

**İÇTENLİKTEN SOĞUKKANLILIĞA
GÜNÜMÜZDE ALMAN KÜLTÜRÜ**
Prof. Dr. Hans-Dieter Gelfert
(Berlin Hür Üniversitesi)

Almanya "Batıya Giden Uzun Yolda", tarihçi Heinrich August Winkler'in tanınmış kitabının başlığıdır bu, şu an Batı kültürü ve değerleri topluluğuna neredeyse yetiştirilmiştir. Ancak bugünden yarına yüzyıllardır ağırlığını gösteren eski bir etkiden sıyrılmak zor. Almanların da, Batılı komşularda rastlanabildiği gibi, kentsel bir nezakete ulaşmış olmaları için daha belli bir süre geçecek.

11

**BRİTANYA, ALMANYA VE 1. DÜNYA
SAVAŞI TİPİK ALMAN? TİPİK İNGİLİZ**
Roger Boyes
(The Times)

"En sıradan Prusyalı bile" diye yazıyordu Londra Llod Weekly gazetesi, "polisten kaçınıyor. Her hareketi için polisten izin alması gerek. Polisin iznini almadan adını dükkanının üzerine yazmıyor ya da zemin katını kiraya veremiyor, arkadaşlarıyla buluşmıyor yahut bir yolculuğa bile çıkamıyor. Sonra da beşikten mezara kadar, onu çevreleyen tüm küçük memurların veya iktidar temsilcilerinin kölesi olması öğretiliyor.

13

Le Schwarzes Brett
**BERLİN CENTRE MARC BLOCH'DA
FRANSIZ VE ALMANLARIN
KARŞILAŞMASI**

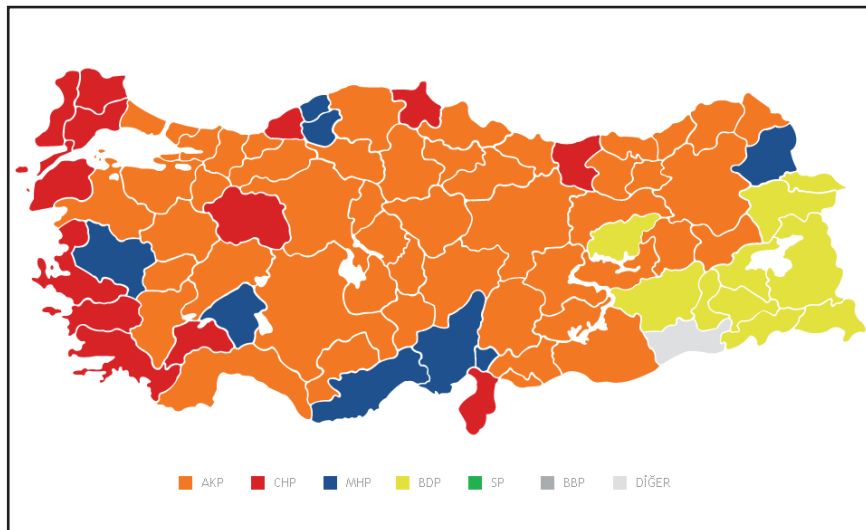
PD Dr. D. Schönpflug/ S. Vannier
Centre Marc Bloch - Humboldt Üniversitesi Berlin

Almanya'da akademik dereceler özdeşliğin bir parçasıdır. Kartvizite, kapı ziline ve kimliğe yazılır. Ünvan ne denli uzunsa, sağında duran adın sahibi o denli önemli bir kişidir. Fransa'da akademik ünvanların bu tür simgelerini kullanmak daha çok dolandırıcı olma şüphesi taşır. Fransa'da şu geçerli: Stetoskobu kullanamayan doktora doktor denmez.

30 Mart Yerel Seçimleri

Her seçimden sonra olduğu gibi, 30 Mart 2014 yerel seçim sonuçları da harekete tartışılmaya ve yorumlanmaya başlandı. Çoğunluk seçimi bir referandum, bir güvenoyu niteliğinde görüyordu ve bu güvenoyunun muhatabı Başbakan Erdoğan'dı.

Seçime katılım son 20 yılın en yüksek oranına (%90) erişiyordu. İlk kez bu kadar insan kendi oylarına sahip çıkmak için sandıkların başında bekliyor ve her usulsüzlüğü kaydetmeye çalışıyordu, çünkü herkes bu seçim sonuçlarının ülkenin kaderini belirleyecek niteliğe sahip olduğunu düşünüyor ve hiç kimse

diğerine güvenmiyordu. 2010 Anayasa Referandumundan bu yana toplum iki kampa bölünmüştü.

30 Mart gecesi ilk çelişkili seçim sonuçları gelmeye başladığında, bu güvensizlik ve kamplaşma kendisini belli etmeye başladı. Seçim sonuçlarını veren Anadolu Ajansı AKP'nin oylarını 6-7 puan arttırdığını gösterirken, Cihan Haber Ajansı ise muhalefetin puanını yüksek gösteriyordu. Ankara ve bazı illerde de adaylar seçimi kendilerinin kazandığını müjdeliyordu. İlerleyen saatlerde ve daha çok sandığın açılmasıyla birlikte AKP oyunu (2009'a göre) arttı

Duisburg-Essen Üniversitesi Türkistik Enstitüsü başkanlığına seçilen

Dr. phil. Işıl Uluçam-Wegmann

ile yeni görevi üzerine bir söyleşi

DR. PHIL. IŞIL ULUÇAM-WEGMANN

Duisburg-Essen Üniversitesi Türkistik Enstitüsü Dilbilim Kürsüsü Başkanlığı'na seçilen Dr. phil. Işıl Uluçam-Wegmann ile yeni görevi üzerine bir söyleşi

1. Işıl Hanım, kuruluşundan bu yana Almanya'da Türkçe öğretmeni yetiştiren ilk ve hala tek olma özelliği taşıyan Türkistik Enstitüsü'nde Dilbilim Kürsüsü Başkanı olarak Ekim ayında yeni görevinize başladınız. Enstitünün kuruluş amacını, gelişimini ve günümüzde nasıl bir değişim içerisinde olduğunu anlatır mısınız?

Duisburg-Essen Üniversitesi Türkistik Bölümü (eski adıyla Türkçe Öğretmenliği Bölümü), Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti'nin Essen şehrinde 1995 yılında, Türkçe-Almanca ikidilli ve ikikültürlü çocuk ve gençlere yönelik olarak, kendileri de ikidilli ve ikikültürlü olan öğretmen adaylarını yetiştirmek amacıyla kurulmuş olan bir bölümdür.

Bölümün kuruluş amacına dayalı olarak, bölümümüzdeki dersler ve içerikleri, ikidillilik olgusu ve ikidilli/ikikültürlü hedef kitlenin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Söz konusu derslerde, örneğin ölçünlü Türkiye Türkçesi ve Almanya'da kullanılmakta olan Türkçe, karşılaştırmalı ve betimlemeli dilbilim çalışmalarının temelini oluştururken; çağdaş Türk yazını, Almanya'daki göçmen yazını ve Alman yazını karşılaştırmalı yazınbilim çalışmalarının odağında bulunmaktadır. Dilbilim ve yazınbilim alanlarında olduğu gibi, kültürbilim ve öğretimbil-

gisi alanlarındaki derslerimiz de, aynı şekilde Almanya'da yaşayan ikidilli ve ikikültürlü öğrencilere yönelik özgün ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır.

Duisburg-Essen Üniversitesi Türkistik Enstitüsü, 2011-2012 kış yarıyılına kadar devlet sınavları ile bitirilmekteydi. 2011-2012 kış yarıyılı itibarıyla Türkistik Enstitüsü, diğer bölümlerde olduğu gibi, Bolonya süreci kapsamında Bachelor/Master sistemine geçiş yapmıştır. Öğretmen yetiştirme yasa-
sasına göre, öğretmen olabilmek için

ilkece iki ayrı ders dalının okunması öngörülmektedir. Dolayısıyla Türkistik Bölümü'nde okumayı seçerek Türkçe öğretmeni olmak isteyen bir öğrenci, sistemin öngörmüş olduğu belirli ders dalı kombinasyonu olasılıklarından birini seçerek (Türkçe-Matematik, Türkçe-İngilizce gibi), iki ayrı ders dalının öğretmeni olarak mezun olmakta ve bu iki ayrı dalın öğretmeni olarak çalışabilmektedir.

Bölümümüze ilgi son yıllarda giderek artış göstermekte, kayıt yaptıran öğrenci sayısı giderek artmaktadır. Şu an için halen okumakta olan yaklaşık 650 öğrencimiz bulunmaktadır.

Mezun öğrencilerimizin çoğu, Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti'nin değişik şehirlerinde görev yapmaktadırlar. Bunun yanı sıra Baviera, Berlin, Hamburg gibi farklı eyaletlere giderek oralarda Türkçe öğretmenliği yapan mezunlarımız da bulunmaktadır. Türkistik Enstitüsü, bugün hala sadece Almanya genelinde değil, Batı Avrupa'da da amaçları, kon-

İÇİNDEKİLER

- 1. SAYFA:**
• **Tipik Alman** - Göçmenlerin Alman Toplumuna Hakkında Bilmesi Gerekenler
• **30 Mart Yerel Seçimleri** (ve 14. Sayfa)
- 2.-3. SAYFA**
Dr. phil. Işıl Uluçam-Wegmann ile Söyleşi
- 4. SAYFA**
• **Aydan Özoğuz** - Göç ve Mültecilerden Sorumlu Devlet Bakanı
- 5. SAYFA**
• **Nurten Karakaş** - Almanya'da Göç Kökenli Öğretmenler

- 6. SAYFA**
• **Prof. Dr. Johannes Mand**
Förderschule Yerine İçselleme mi?
- 7. - 8. SAYFA**
• **Prof. Dr. Hermann Bausinger**
Almanya'da Kent ve Kır
• **Öğrenci Mektupları**
Melissa Perişan / Mustafa Sümer
- 9. SAYFA**
• **Prof. Dr. Hans-Dieter Gelfer**
İçtenlikten Soğukkanlılığa Günümüzde Alman Kültürü

- 10. SAYFA**
• **Öğrenci Mektupları** - Ümmühan Yıldırım
- 11. SAYFA**
Roger Boyes
Britanya, Almanya ve 1. Dünya Savaşı
- 12. SAYFA**
Alison Smale - New York Times
- 13. SAYFA**
• **PD Dr. Daniel Schönpflug/Sébastien Vannier** - Le Schwarzes Brett

- 14. SAYFA**
• **Öğrenci Mektupları** - Fatma Akkuş
- 15. SAYFA**
• **Prof. Dr. Seyhan Hasırcı** - Almanya'da Beden Eğitimi Dersleri ve Çocuklarımız
- 16. SAYFA**
• **Sempozyum 2014**
Türkiyeli Göçmenlerin Göç Alan Ülkelerde Eğitim Durumu ve Toplumsal Koşulları
• **www.politeknik.de**

KÜNYE | IMPRESSUM**Politeknik**

İki aylık Türkçe Gazete
Türkische Zeitung

Erscheinungsweise:
Alle zwei Monate
Unentgeltlich
Ücretsiz
ISSN 2198-8706

Yayımlayan Kurum/
Herausgeber:
Çokyönlü Eğitim Derneği e.V.
Verein für Allseitige Bildung e.V.

Genel Yayın Yönetmeni/
Visdp / Chefredakteur:
Zeynel Korkmaz
(Duisburg Essen Üniversitesi)

Posta adresi:
Postfach 25 03 48
40092 Düsseldorf

Internet adresi:
www.politeknik.de

İletişim/Kontakt
info@politeknik.de

Baskı/Druck:
Hürriyet Gaz. ve Matbaacılık A.Ş.
Zweigniederlassung Deutschland
An der Brücke 20-22
64546 Mörfelden Walldorf

septi ve üstlendiği misyon ile Türkçe-Almanca ikidilli ve ikikültürlü çocuk ve gençlere orta dereceli okullar için, anadili derslerini sunacak öğretmen adaylarını yetiştiren üniversite düzeyinde tek kurum olma özelliğini korumaktadır.

Enstitümüz ilerleyen yıllar içerisinde, Almanya'daki toplumun, iş piyasasının ikidilli ve ikikültürlü bireylere farklı alanlarda da ihtiyaç duyabileceği gerçekliğini göz önünde bulundurarak, farklı bölümlerle işbirliği yaparak yeni oluşumların paydaşı olmuştur. Türkistik Enstitüsü, öğretmen yetiştiren bir bölüm olmanın yanı sıra ayrıca, 2008-2009 kış yarıyılı itibarıyla Kulturwirt bölümüyle birlikte eğitim veren bir bölüm olma özelliği göstermektedir. Ekonomi bilimleri, kültürbilim, dilbilim, yazınbilim gibi derslerin sunulduğu Kulturwirt & Türkistik Bölümü'nden mezun olanlar, çeşitli uluslararası kuruluşlarda, firmalarda vb. çalışma olanağı bulabileceklerdir.

2. Türkçe öğretmeni olarak bölümden mezun olmuş ve 10 yılı aşkın bir süredir özellikle Kuzey Ren Vestfalya'nın çeşitli bölgelerinde görev yapan Türkçe öğretmenlerini göz önünde bulundurarak, Alman eğitim sisteminde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe derslerinin konumu hakkındaki görüş ve beklentilerinizi irdeler misiniz?

Bölümümüz mezunu Türkçe öğretmenleri, ilkece diğer farklı öğretmenlik branşlarındaki meslektaşları ile aynı konumda bulunmakta ve aynı haklara sahip olmaktadır. Hatta bu bağlamda, bizim bölümümüzün mezunu olmayan Türkçe öğretmeni meslektaşlarından daha iyi bir konumda bulunmaktadır. Ancak genel olarak bakıldığında, Almanya'daki Türkçe öğretmenlerinin diğer branşlardaki meslektaşları ile karşılaştırıldığında çok daha farklı yükümlülükleri ve sorunları olduğunu görmekteyiz. Bunları, doğrudan Türkçe derslerine yönelik sorunlar ve ders dışı sorunlar olarak sınıflandırarak betimlemek mümkündür. Öğretmenlerimizin doğrudan Türkçe derslerine yönelik sorunları arasında, ikidilli ve ikikültürlü hedef kitlenin ihtiyaçlarına tam olarak uygun şekilde düzenlenmiş ders kitaplarının bulunmaması, Türkçe derslerinin yapıldığı ortam ve ders saatleri gibi konulardaki sıkıntılar, homojen olmayan gruplarla çalışma zorlukları gibi sorunlar sıralanabilir. Ders dışında ise Türkçe öğretmenlerinin diğer kimi meslektaşlarından ayrımlaşan, anadili bilincini geliştirmek, anadili edincinin gelişiminin öğrencinin bilişsel ve kimlik gelişimine olumlu etkisini aktarmak ve bu nedenlerle okullarda Türkçe derslerinin sayısını, kalitesini arttırmaya yönelik çalışmalar yapmak gibi ek sorumlulukları bulunmaktadır. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı da, okul yönetimi ve ebeveynler ile sıkı bir iletişim içerisinde bulunmaları gerekmektedir. Dolayısıyla okullardaki Türkçe öğretmenlerinin tek görevi Türkçe dersi vermekle sınırlı kalmamaktadır. Birçok Türkçe öğretmenin

son derece özverili çalıştığını ve kendi koşulları çerçevesinde, var olan sorunlara çözüm aradıklarını ve ürettiklerini biliyoruz. Ancak gerçekçi bakıldığında, bu sorunların çözümü ancak aynı hedef odaklanmış öğretmen, akademisyen, ebeveyn gibi farklı bireylerin; okul, üniversite, veli dernekleri gibi farklı kurumların bir arada ve süreklilik gösteren uzun soluklu çalışmalarıyla mümkün olabilir. Bu bağlamda, Türkçe öğretmenleriyle sıkı bir işbirliği içerisinde çalışılması; çalıştay, hizmetiçi eğitim, podyum tartışmaları gibi farklı etkinlikler düzenlenmesi ve bunların sonucu ortaya konan soru ve sorunların somut olarak giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması, Almanya'da çalışmakta olan Türkçe öğretmenlerine önemli destek sağlayacaktır diye düşünüyorum.

3. Türkistik Enstitüsü'nün kamuoyunda yürütülen dil ve bu bağlamda göçmenlerin eğitsel başarısı tartışmalarına yaklaşımı nedir?

Duisburg-Essen Üniversitesi'nde Türkistik Enstitüsü'nde yapılan derslerde ve çalışmalarda, ikidillilik olgusuna yönelik beklentisi yüksek olan bir yaklaşım temel alınmaktadır. Bu yaklaşıma göre, her iki dilde de gerek sözlü gerekse yazılı bildirişimde, karmaşık becerilerin sergilenmesinde yüksek bir edinc gösteren bireyler ikidilli olarak tanımlanmaktadır. O halde bu çerçevede bölümümüzde hedef ilkece, öğrencilerin Almanca ve Türkçede, her iki dildeki dil becerilerinin en yüksek düzeye ulaşacak şekilde geliştirilmesi olmalıdır. Bir başka deyişle hedef, J. Cummins'in eşik kuramı göz önünde bulundurulduğunda, ancak ikinci eşiği aşmış olmanın bireyin bilişsel gelişimine olumlu etkisi olduğu bilgisi göz önünde bulundurulursa, ikinci eşiği aşmış, dilsel ve bilişsel becerileri yüksek dengeli ikidilli bireylerin yetiştirilmesi olmalıdır.

▼
DENGELİ İKİDİLLİLİK, HER İKİ DİLİ DE YÜKSEK YETKİNLİK DÜZEYİNDE, DİLLERİN KULLANIM BAĞLAMLARININ AYIRT EDİLEREK KULLANILABİLMESİ DURUMUDUR.
■

Dengeli ikidillilik, her iki dili de yüksek yetkinlik düzeyinde, dillerin kullanım bağlamlarının ayırt edilerek kullanılabilmesi durumudur. Yüksek yeterlilik düzeyinde dil kullanımı ise, kişilerarası temel bildirişimsel becerilerin geliştirilmesinin ötesinde, akademik bir metni anlayabilmesini veya üretebilmesini sağlayan dil becerilerini, yani bilişsel/akademik dil yeterliliğinin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Sadece, düşündüğünü her iki dilde de yüksek bir edim sergileyerek gerçekleştirebilen, düşüncesini gerekçelendirerek dilselleştirebilen bireyler toplum içerisinde kendilerini var edebilme şansına sahip olmaktadır. Bu hedef

duruma ulaşabilmek ise, kısa süreli, kesintiye uğrayan ve hedef kitleye yönelik yapılandırılmamış Türkçe dersleriyle gerçekleştirilemez. O halde, çokdilli ve çokkültürlü bireylerin bilişsel akademik dil yeterliliklerinin yükseltilmesi, öğrenim ortamında daha uzun soluklu bulunmalarını gerektirmektedir. Somut olarak bu, Türkiye kökenli gençlerin lise bitirme oranlarının giderek artması gerekliliğine işaret etmektedir. Hedeflenen gelişmiş dengeli bir ikidillilik için, öğrencilerin ilkokul, ortaokul ve lise dönemlerini kapsayan süreç içerisinde mümkün olduğunca kesintisiz bir şekilde okullarda Türkçe dersi almaları sağlanmalı ve bu yolla bilişsel akademik becerilerini bu süreç içerisinde içselleştirerek geliştirmelerine olanak sağlanmalıdır. Bilimsel birçok çalışmada ortaya konduğu gibi, Türkçe dersleri sadece anadili edincini geliştirmekle kalmamakta, hem ikinci dilin gelişimine hem de bireyin kimlik gelişimine olumlu yönde etki ederek bireyin içinde bulunduğu çokkültürlü toplumda kendini var edebilme ve özgün bir şekilde gerçekleştirebilme olanağı yaratmaktadır.

Bu nedenle, çokkültürlü ve çokdilli ortamlarda, anadili Türkçenin geliştirilmesi için çalışanların, bilimsel çalışmalar yapmak, Türkçeye yönelik bilgi aktarmak gibi eylemleri gerçekleştirmelerinin yanı sıra, çokdilli ve çokkültürlü ortamda anadilinin geliştirilmesinin önemini dile getirerek, dile yönelik tutuma ve dil politikalarına etki etmek gibi bir misyonları da bulunmaktadır.

4. Enstitünün Dilbilim Kürsüsü Başkanı olarak önümüzdeki süreç için belirlediğiniz hedefleri açmalar mısınız?

Türkiye ve Uyum Araştırmaları Merkezi Vakfı'nın (Stiftung Zentrum für Türkeistudien und Integrationsforschung) yaptığı geniş kapsamlı araştırma sonucunda 2011 yılında yayımlanan rapor incelendiğinde, Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti'nde yaşayan göçmenlerin yaklaşık % 52'sinin okul hayatlarını Almanya'da tamamladıkları görülmektedir. Göçmenlerin halen % 48'sini ilk ve orta dereceli okulları Türkiye'de bitirip gelenler oluşturmaktadır. Ancak zamanla bu sayının, yani ilk ve orta dereceli okulları Türkiye'de bitirip gelenlerin sayısının azalacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla sözkonusu Türkçe dersleri olduğunda ilk sorulması gereken sorular, "Kimlerin Türkçesi? Kimler için Türkçe?" olmalıdır. Bu noktada dikkat edilmesi gereken, her ne kadar % 52 oranında yıllar içinde bir artış olacağı tahmin edilse de, hiçbir zaman Almanya'da yaşayan Türkiye kökenli grup, dil edimi, dil edinci vb. açısından homojen bir yapı sergilemeyecektir. Almanya'da doğup büyümüş ikinci kuşakla, yine Almanya'da doğup büyümüş üçüncü, dördüncü kuşak arasında Türkçe dil kullanımlarına yönelik önemli farklılıklar gözlemlenmesi bu öngörüyü desteklemektedir. Bu nedenle, okullarda Türkçe derslerini yapılanırken, bu yeni kuşakların okul öncesi ve örgün eğitim aşamalarında her iki

dildeki edinc düzeylerinin, eşik girdilerinin betimlenmesi, hedefe yönelik çalışmalar yapılabilmesi açısından son derece büyük önem taşımaktadır.

Yukarıda dile getirilenler açısından bakıldığında, Türkistik Enstitüsü, Türkçenin paydaşı olduğu ikidilli eğitim ortamlarında gerçekleştirilecek eğitim-öğretim çalışmalarına katkıda bulunmak üzere bilişsel ve dilsel beceri eşiklerinin tanımlanmasını sağlayacak çalışmaların içerisinde bulunmalıdır. Bugüne kadar yapılan bilimsel araştırmalar ve çalışmalarla ikidillilik olgusuna, Almanya'da kullanılan Türkçeye ve Türkçe derslerinin yapılandırılmasına yönelik önemli bulgular elde edilmiş ve bu bulgular ışığında sözü edilen alanların nesnesi olduğu uygulama alanlarında önemli gelişmeler sağlanmıştır. Ancak ikidillilik olgusu, dil ve dil dersleri durağan bir yapı sergilememektedir. Dinamik dokuya sahip olgular ise, zaman içerisinde yeni birçok soruyu beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla Türkistik Enstitüsü'nün bu bağlamda açıklık kazandırılmasını hedeflediği, yepyeni araştırma soruları bulunmaktadır. Yapılması hedeflenen bu araştırmalarda, enstitünün daha çok dışarıya açılarak, örneğin Batı Avrupa'da aynı ya da benzer sorular çerçevesinde çalışan kurumlarla birlikte araştırmalarını yürütmesi önem kazanmaktadır. Çünkü sözgelimi Fransa, Hollanda ya da Danimarka'da yaşamakta olan Türkiye kökenli meslektaşlarımızla birçok konuda aynı sorulara yanıt aramaktayız; farklılık gösteren soru ve sorunlarımız yanında benzerlik gösterenlerin sayısı az değildir. Bu bağlamda enstitümüzün de içinde bulunduğu yeni girişimler bulunmaktadır.

Hedef, enstitümüzün, Avrupa'da ikidillilik ve ikidilli eğitim ortamlarında Türkçe üzerine yapılacak uzun soluklu bilimsel araştırmalarda ve uygulamaya yönelik çalışmalarda -örneğin Türkçe öğretmenleriyle birlikte- etkin bir şekilde yer alması olmalıdır.

Türkistik Enstitüsü, kamuoyunda her zaman bu toplum içerisinde yaşayan çocuk ve gençlerin anadillerindeki gelişimlerine bağlı olarak eğitimdeki başarılarının artacağı yönündeki görüşleri desteklemiştir. Son yıllarda bu konularda farklı bilim alanlarında yapılan çalışmaların sonuçları da, bu yöndeki yaklaşımın gerçekçi olduğunu ortaya koymaktadır.

PoliTeknik Yayın Kurulu olarak sizlere yeni görevinizde başarılar diliyoruz.

Teşekkür ederim. Ben de bu vesileyle sizlere, yeni oluşum sürecinizde başarılar dilerim.

Göç ve Mültecilerden Sorumlu Devlet Bakanı

Çeviri: PoliTeknik

Aydan Özoğuz

17 Aralık 2013'te Federal Hükümetin Göç ve Mültecilerden Sorumlu Devlet Bakanı görevine atandım. Bu makam 1978'de kuruldu - o dönem "Yabancı İşçi ve Ailelerinin Entegrasyonuna Destekten Sorumlu Devlet Bakanlığı" ya da farklı bir ifadeyle "Federal Hükümetin Yabancılardan Sorumlu Devlet Bakanı" adını taşıyordu. Bu görevdeki ilk Devlet Bakanı Heinz Kühn, 1979'da, 35 yıl sonra Almanya'daki toplumsal durum açısından hala büyük ölçüde geçerliliğini koruyan bir memorandum yayınladı:

"İvedi bütünleştirici çalışmaların ağırlıklı noktalarını özellikle genç kuşak ve bu nedenle her şeyden önce okul öncesi, okul ve de meslek eğitimi alanı oluşturmak zordur."

Heinz Kühn okul öncesi dönemde ve okulda dil desteği, gençlerin meslek eğitimine ve iş piyasasına engelsiz erişim talepleri, anadili dersleri, İslam din dersleri, ebeveynlerin eğitim sistemiyle ilişkilerinin güçlendirilmesi ve semtlerde yürütülecek sosyal çalışmalar gibi bütünleştirici çalışmaların hızlandırılmasını zorunlu görüyordu. Sıralanan bu eylem alanları bugün bakıldığında güncelliğini hala koruyor. O dönemin Alman siyaseti günümüzde varolan sorun bilincinin ve gerçeklik duygusunun salt küçük bir izini dahi taşıyor olsaydı, Heinz Kühn'ün sunduğu bu memorandum yol gösterici bir belge olabilirdi. Ancak Kühn'ün önerileri siyasi eyleme neredeyse hiç nüfuz edememiştir - Bonn menşeli Almanya politikası açınmakta olan bu yeni çoğulculuğu kabullenmeye 1979'da henüz hazır görünmüyordu.

Ama artık günümüzde bir adım ilerideyiz: Almanya bir göç ülkesi olma düşüncesini büyük ölçüde benimsemiş görünüyor. Özellikle demografik dönüşümün ilerlediği bu zamanlarda, göç, onunla bağlantılı sorumlulukları gözardı etmeksizin, artan oranda bir fırsat olarak görülüyor. Toplumumuzun entegrasyon konusunda kaydettiği bu sevindirici gelişmenin bir ifadesi de, elbette birçok insan için sesletilmesi zor olan Türkçe adım ile benim, Heinz Kühn'ün halefi olarak Federal Hükümetin Entegrasyondan Sorumlu Bakanı görevine atanmış olmamdır.

Ve buna rağmen hoşgörülü bir birlikteliğin güçlendirilmesi ve fırsat eşitliğinin gerçekleştirilmesi hedeflendiğinde, sorunlar varlığını birçok yönden hala sürdürmeye devam ediyor. Çünkü benim için entegrasyon şunu ifade eder: Kökeninden ve dininden bağımsız olarak herkese eşit katılım fırsatları - eğitim, iş ve toplumsal katılım şansı.

Başbakanlık Resmi Makamı'nda görev yapan bir Devlet Bakanı olarak, tüm Federal Bakanlıklarla birlikte ortak görev olan entegrasyona yoğunlaşmak ve ülkemizde yaşayan insanlar için somut düzenlemelere ulaşmak istiyorum.

Benim ivedilikle üzerine eğilmek istediğim konu, 2000 yılından sonra Almanya'da doğup büyüyen yabancı aile çocuklarının seçim yapma zorun-

AYDAN ÖZOĞUZ

luluğunun kaldırılmasıdır. Gelecekte artık ebeveynlerinin vatandaşlığıyla Alman vatandaşlığı arasında bir seçim yapmakla karşı karşıya kalmamalıdır. Şu anda Federal İçişleri Bakanlığının hazırladığı, birlikte yürütülen ve birçok resmi dairenin katıldığı, koalisyon sözleşmesinde öngörülen bir yasa tasarısını olanaklı kılacak ve ayrıca belediyelerin ve ilgililerin bürokratik yüklerini en aza indirecek uygun bir çözüm üzerinde duruluyor. Seçme zorunluluğu, yerini çok sayıda yeni yükümlülük ve sınırlandırmalara bırakarak kaldırılmamalıdır.

Yeni görevimin ilk haftaları ve aylarını yoğun olarak meşgul eden diğer bir konu da, Doğu Avrupa'dan gelen güncel göç ve Almanya'da bu olguya nasıl yaklaşacağımızdır. Bu bağlamda birahane müdahimlerinin seviyesine inen kışkırtmalara değil, nesnel, olgulara dayanan bir tartışma yürütmeye gereksinim duyduğumuzu bıkmadan vurguluyorum. Almanya'ya yoksulluk göçü yaşandığı yadsınamaz ve de göçmenlerin barınması ve bakımının Dortmund örneğinde olduğu gibi bazı belediye ve kentleri büyük bir yükümlülük

Federal Hükümet tarafından oluşturulan ve benim de üyesi olduğum devlet müsteşarlığı komisyonu "yoksulluk göçü" konusunda nesnel bir yaklaşım sergileyebilmek için çaba gösteriyor ve komisyon ilk sonuçlarını Haziran 2014'te sunacak. Bu bağlamda ilgili belediyelerin destekleneceği ve bütçesi 40 milyon Euro'dan 150 milyon Euro'ya yükseltilmesi düşünülen sosyal şehir programı elbette önemli bir rol üstlenecek. Böylece dezavantajlı ya da aşırı yük altında olan kentsel bölgelerde, örneğin barınma alanlarında yaşanan ivedi sorunlar aşılabılır. İnsanların acil durumları çoğu kez ev sahipleri tarafından suistimal ediliyor. Harabe binalarda yatılacak yerlerin korkunç fiyatlar karşılığında kiraya verilmesi derhal engellenmelidir. Ayrıca bu koşullarda yaşayan çocuklara eğitim fırsatı ve ebeveynlerine de çalışma olanakları yaratılması için önlemler alınmalıdır.

Yoksulluk göçlerine karşı koyabilmek için göç veren ülkelerdeki koşulların düzeltilmesi büyük önem taşıyor. Avrupa'da yoksulluk, geçmişte yeterince ilgi gösterilen bir konu olmamıştır. AB üye devletleri ağırlıklı olarak Avru-

▼
NESNELLİKLE VE SORUN ODAKLI ÇALIŞARAK İŞE KOYULUP,
"BİZ" VE "ONLAR" ARASINDAKİ SONSUZ BÖLÜNME AŞILDIĞINDA,
ENTTEGRASYON, FIRSAT EŞİTLİĞİ VE TOPLUMSAL BAĞLILIKIN
ARTMASI YERİNE GETİRİLEMEZ GÖREVLER OLMaktan ÇIKAR
■

pa Sosyal Fonu'nda bulunan milyarlarca Euro büyüklüğündeki kaynaklardan, yoksullukla mücadele ve toplumsal bütünleşme için daha iyi programların hazırlanması amacıyla güvenilir bir şekilde yararlanmalıdır. Bu kaynakların tümünü kullanmak her zaman mümkün olamıyor. Nedeni ise idari yapıların zayıf olması, başvuru işlemlerinin karmaşıklığı ve kısmen de yolsuzluğa açık olunmasıdır. Burada yapılması gereken AB ile üye devletlerin işbirliğinde düzelme sağlanmasıdır. Romanya Çalışma Bakanı Campeanu ve Bulgaristan Çalışma Bakanı Ademov ile bu yılın Şubat ayında gerçekleşen bir görüşmemizde, kaynaklardan yararlanılması, Roman topluluğuna ait insanların içselleştirilmesi ve aynı zamanda sağlık hizmetleri gibi konularda da yoğun bir görüş alışverişinde bulunduk.

Mülteci politikaları konusunda da gereken nesnelliğin gösterilmesini ve sakin bir tartışma yürütülmesini bekliyorum. Koalisyon sözleşmesinde yer alan ve geliştirmek istediğim diğer projeler, uzun süredir burada yaşayan mülteciler için geçici oturma izninin yaştan ve ülkeye giriş tarihinden bağımsız olarak düzenlenmesi ve zorunlu ikamet haffletilmesidir. Burada ülkemizde yaşayan binlerce insanın yaşamını belirleyici ölçüde iyileştirmek söz konusudur. Aynı zamanda iltica başvuru işlemlerinin bundan sonra daha az insanın kısmen yıllarca devam eden belirsizlik koşullarında yaşamamaları için hızlandırılması öngörülmüştür.

Ama yalnızca Almanya'ya göç eden insanlara odaklanmıyorum. Entegrasyon politikası özellikle de burada doğan, büyüyen ve böylece, haliyle toplumumuzun bir ögesi olan ve buna rağmen fırsat eşitsizliğinden etkilenenlerin durumlarında bir düzelme sağlamalıdır. Çünkü ister ailelerin yabancı bir ad taşıması, dini ya da zayıf sosyal konumu veya eğitim düzeyi nedeniyle olsun - ülkemizin çocuklarına ve gençlerine gerçek bir katılım olanağı ve kendi seçtikleri yolda yürüme fırsatı tanınmıyor. Bu nedenle, özellikle de iş başvurularında, daha fazla fırsat eşitliği için ve ayrımcılığa karşı tüm gücümle çalışıyorum. Kulağa "yabancı" gelen bir adın, bir gencin, çaba gösteren bir insanın başarı ya da başarısızlığını belirlemesinin kabul edilemez olduğunu sürekli vurguluyorum. "Göç kökeni" nedeniyle insanların damgalanması sorunu okul sürecinden başlayarak iş dünyasına dek uzanıyor. Bu nedenle bakanlık görevim kapsamında gençlere meslek eğitimi garantisi verilmesi ya da anonim iş başvurusu işlemlerinin devreye girmesi gibi çalışmalar için mücadele edeceğim. Bu açıdan "meslek eğitimi" konusunu içerik itibarıyla bu yılki çalışmalarımın odak noktasına yerleştiriyorum. Eyalet ve belediyelerin entegrasyondan sorumlu yetkililerinin Mayıs'ta Hamburg'da katılacağı ulusal konferans ve de Federal Hükümetin 2014 sonbaharında düzenleyeceği Entegrasyon Zirvesi bu konulara yoğunlaşacak. Aynı zamanda meslek eğitimi anlaşmasının yeniden yapılandırılması üzerinde de çalışıyoruz.

35 yıl önce Heinz Kühn'ün uyarıcı, ama büyük ölçüde kulak verilmeyen sözlerinden sonra, hala geniş oranda başarılı toplumsal bir entegrasyon için belirleyici olan aynı görünüm hakkında konuşuyoruz. Son on yıllarda artan çeşitlilik bakanlığım için de görevlerin çeşitlenmesini beraberinde getirdi. Aynı zamanda toplumsal çeşitlilik giderek bir potansiyel olarak da algılanıyor. Nesnelliğe ve sorun odaklı çalışarak işe koyulup, "biz" ve "onlar" arasındaki sonsuz bölünme aşıldığında, entegrasyon, fırsat eşitliği ve toplumsal bağlılığın artması yerine getirilemez görevler olmaktan çıkar.

Alice Salomon Yüksekokulu

Almanya'da Göç Kökenli Öğretmenler

Nurten Karakaş

Alman okullarında göç kökenli öğrenci oranının Frankfurt, Berlin, Bremen gibi bazı büyük şehirlerde ortalama yüzde 40-50 dolaylarında olduğu uzun zamandır bilinen bir gerçek. Buna karşın göç kökenli öğretmenlerin oranı ve çalışma koşulları hakkında fazla bilgi sahibi değiliz. Bazı istatistiklere göre Almanya'da göç kökenli öğretmenlerin yüzde 6'sının yabancı kökenli olduğu tahmin edilmektedir. Fakat bu rakam farklı kaynaklara göre yüzde 1,7 (KRV Eğitim Bakanlığı 2007) ila yüzde 6 (Federal İstatistik Dairesi Microzensus 2009) arasında değişmektedir, yani güvenilir istatistikler henüz yok.

Kuzey Amerika, Kanada veya İngiltere gibi klasik göç ülkelerinde „minority teacher“ olarak adlandırılan göç kökenli öğretmenler üzerine araştırmalar uzun bir geçmişe dayanmasına karşın, Almanya'da bu konuda yeterince araştırma ve dolayısıyla yeterince güvenilir nicel ve nitel kaynak yoktur. Örneğin göç kökenli öğretmenler yoğunlukla hangi eyaletlerde veya illerde çalışmaktadır? Hangi okul türlerinde hangi dersleri vermektedirler? Çalışma koşulları ve öğretmenlik anlayışları nedir? Okul süreçlerinde veya iş ortamında ayrımcılık yaşamışlar mıdır? Yabancı çocukların okul başarılarında yabancı kökenli öğretmenlerin ne gibi etkisi vardır? Öğretmenlik mesleğini seçmelerinin sebepleri nelerdir? Bu ve benzeri soruların cevabı arandığında, Almanya'daki araştırmaların yetersizliği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Araştırmalardaki bu açığı gidermek amacıyla göç kökenli öğretmenler hakkında Almanya'da ilk ampirik araştırma 2010 yılında Berlin Hür Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Tüm Almanya'yı kapsayan araştırma 60 öğretmen ile söyleşi (Interview) ve 200 öğretmenin online ankete (Online-Fragebogen) katılımı sonucunda önemli sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmanın odağını yabancı kökenli öğretmenlerin biyografileri, profesyonel anlayışları ve çalıştıkları okullarda öğrenciler, veliler ve (göçmen olmayan) meslektaşları ile ilişkileri oluşturmıştır.

Araştırmayı yöneten Prof. Viola Georgi ve ekibinin araştırmaları sonucunda elde edilen bulgulardan göze çarpan bazı başlıklar şu şekilde özetlenebilir:

Öğrenim sürecinde aile desteğinin önemi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük bir bölümü 60'lı ve 70'li yıllarda işçi olarak Almanya'ya çağrılan veya sonraki aşamada aile birleşimi yoluyla Almanya'ya göç eden ailelerin çocuklarından oluşmuştur. İlk kuşak ebeveynlerin okul eğitim seviyelerinin genellikle düşük olmasına rağmen, araştırmaya katılan öğretmenler öğrenim süreçleri ve okuldaki başarıları açısından anne babalarının beklentilerinin ve duygusal desteklerinin önemini vurgulamışlar-

dır. Öğretmenler geçmişe bakınca ailelerinin beklentileri yönünde başarılı olmak için özel bir çaba sarfettiklerini ve başarılarının aileleri tarafından olumlu karşılanmasının kendilerini daha fazla başarı göstermeye motive ettiğini ifade etmişlerdir. Anlaşılan o ki, birçok aile eğitime verdikleri değeri çocuklarına aşılayabilmiş ve çocuklarını duygusal anlamda destekleyebilmişler. Bu bulgu ailelerin her ne kadar akademik eğitimleri olmasa da, çocuklarına ilişkin beklentileriyle, eğitime verdikleri önem ve sundukları duygusal destekle başarı için önemli bir zemin hazırladıklarını gösteriyor. Bu anlamda Alman okullarında ve Alman eğitimciler arasında oldukça yaygın olan, göçmen ailelerin okula ve çocuklarının eğitimine önem vermedikleri yönündeki söylevin (savın) sorgulanması gerektiğini açıkça gösteriyor.

Toplumsal farklılıklar ve çokdillilik konusunda duyarlılık

Yaşamları boyunca göç, toplumsal farklılık ve egemenlik gibi konulara aşina olan göç kökenli öğretmenler bu deneyimlerine dayanarak meslek yaşantılarında ve çalıştıkları okullarda öğrencilerin dilsel, kültürel ve dinsel farklılıklarına karşı özel bir bilinç ve duyarlılık geliştirdikleri ve bu farklılıkları olumlu değerlendirdikleri gözlenmektedir. Anket sonuçlarına göre öğretmenlerin yüzde 78'i öğrencilerinin kültürel ve dilsel farklılıklarını önemsediklerini ve yüzde 67'si “öğrencilerin kültür ve dil farklılıklarının okulumuzda bir kaynak (Ressource) olarak algılanmasına destek veriyorum” ifadesini onaylıyor.

“Benimle Almanca konuş!”

Göç kökenli öğretmenler çoğunlukla ikidilli yetiştirilmiş olmalarına rağmen ana dillerini genelde ders dışında ve ekseriyetle veliler ile iletişimde kullanmakta. Her ne kadar öğrencileri ile anadilinde iletişim aralarındaki güveni pekiştirdiğine ve öğrencilerin özgüvenlerini geliştirdiğine inansalar da, öğrencilerini okul ve ders kapsamında resmi dil olan Almancayı konuşmaları yönünde uyar-maktalar. Bu saptamadan yola çıkarak yabancı kökenli öğretmenlerin Alman okullarında yaygın olan tekdillilik kuralını ister istemez destekledikleri ve ikidilliliklerini yeterince kullanamadıkları söylenebilir.

Öğrenciler ile özel güven ilişkisi

Araştırma sonuçları göç kökenli öğretmenler ve göç kökenli öğrenciler arasında özel bir güven ilişkisi olduğunu göstermekte. Bunun temelinde ortak veya ortak olarak algılanan göçmenlik deneyimleri yatmaktadır. Göç kökenli öğretmenlerin büyük bir bölümü (%64,6) göç kökenli öğrencilerinin kendilerine Alman öğretmenlerinden daha

fazla güvendiklerini ifade etmekte.

Öğrencilerinin başarısı için özel çaba

Göç kökenli öğretmenler göç kökenli öğrencilerinin başarıları ve özgüvenlerini arttırmak için özel bir çaba gösterdiklerini ifade etmekte. Öğretmenlerin yüzde 71'i derste göçmen öğrencilerin çalışma ve öğrenme koşullarını dikkate aldıklarını ve yüzde 68'i göçmen öğrencilerin başarıları için özel bir çaba sarfettiklerini ifade etmekte.

Veli ilişkileri

Göç kökenli öğretmenler sadece kendi kültürlerinden değil, farklı ülkelerden gelen tüm göçmen veliler ile ilişkilerinin iyi olduğunu ve velilerin göçmenlik temelinde kendileriyle özdeşleştiklerini ifade etmekte.

Rol model

Göç kökenli öğretmenler göç kökenli öğrenciler için önemli rol modellerdir. Bu bulgu birçok uluslararası araştırma sonuçları ile örtüşmekte. Öğretmenlerin çoğu kendilerine atfedilen bu rolü özümseyerek yerine getirirken, az da olsa, öğretmenlerin bir kısmı örnek ve kılavuz olmanın beraberinde getirdiği, kendilerine yüklenen beklentileri yerine getirememekten kaygılanmakta ve bu nedenle rol model görevini üstlenmekten çekinmekte.

Meslektaşları ile ilişkiler

Göç kökenli öğretmenler bir yandan kendilerini iş ortamında meslektaşları tarafından kabul edilmiş hissetmekte ve uyum içinde çalıştıklarını ifade etmekte, fakat aynı zamanda meslektaşlarından yabancılar ile iletişimlerinde daha fazla duyarlılık beklemekte. Bu bağlamda iş ortamında yabancı olmalarına ilişkin, görünüm, dil, aksan, din, kültür gibi farklı özelliklerini hedef alan ayrımcılık yaşadıklarını da ifade etmekte.

Özetlenen bu sonuçlar Almanya'da yabancı kökenli öğretmenlerin okullarda ihtiyaç duyulan birçok birikim ve potansiyele sahip olduklarını göstermekte. Ayrımcılığa karşı duyarlılıkları, farklılıklara ve çokdilliliğe saygıları, göç kökenli aileler ve çocuklar ile iletişimleri ve güven ilişkileri ve özverileri okulların uzun yıllardır gerçekleştirmeye çalıştıkları “kültürlerarası açılım” (Interkulturelle Öffnung) sürecinde tüm okul çalışanlarının sahip olması gereken özellikler.

Alman toplumunun yüzde yirmi oranında göçmenlerden oluşması, buna karşın okullarda göç kökenli öğretmen oranının bu denli düşük olması çokkültürlülüğün toplumsal kurumlara henüz yansımamış ve yapılaşmamış olmasının bir göstergesi olarak algılanabilir. 2007 yılının Ulusal Entegrasyon

Planı'nda (Nationaler Integrationsplan) eyaletler yabancı kökenli öğretmenlerin önemine vurgu yapmakta ve aynı şekilde 2010 yılında yayınlanan Federal Entegrasyon Programı (Bundesweiter Integrationsprogramm) Almanya'da yabancı kökenli öğretmen oranını yükseltmeyi federal hükümetin öncül hedefleri arasında sıralamakta. Bu hedefin arka planında yabancı kökenli öğrencilerin eğitim sorunlarının bu vesileyle çözülebileceği yönünde beklentiler yatmakta. İlk bakışta araştırma sonuçlarımız yabancı kökenli öğretmenlerin günümüzde okulların karşılaştığı birçok soruna çözüm getirebilecek potansiyele sahip olduklarını ve sayılarının artırılmasının isabetli olacağına işaret etse de, elbette çözümün bu ilk bakışta görüldüğü kadar basit olması mümkün değil. Her ne kadar araştırmamıza göre göç kökenli öğretmenler okullarda özveri ve idealizmle görevlerinin ötesinde sorumluluklar üstlenseler de, onların da yaptırım gücü ve etki alanları sınırlı ve yapısal çerçevenin dışına çıkması mümkün değil. Ne göçmen çocuklarının eğitim sorunlarını bir anda çözmeleri ne de eğitim politikalarının yıllarca sürdürülegelen hatalarını tek başlarına telafi etmeleri mümkün olmayıp, üstelik bununla da mükellef değildirlir.

Okullar göç bağlamı sorunlarını çözmek istiyor ise öncelikle toplumsal çokkültürlülük gerçekliği ile yüzleşip köklü yapısal değişikliklere gitmeleri gerekir. Okullarda yabancı kökenli öğretmen oranının yükseltilmesi yapısal değişiklikler arasında belki en önde geleni, ama şu kesin ki, sadece bunu yapmak ve sonrasında sorunların kendiliğinden çözüleceğini ümit etmek – ki federal hükümetin yabancı kökenli öğretmenlerin sayısını artırma hedefinin ardında böyle bir beklenti yattığı izlenimi doğmakta- büyük bir yanılgı olur. Öğretmenlerle birlikte okul sisteminde, müfredatlarda, ders yöntemlerinde kapsamlı değişiklikler yapılması gerekmektedir. Ayrıca bu görevi sadece göç kökenli öğretmenler değil, tüm öğretmenler – göç kökenli olmayanlar da dahil – omuzlaması şart ve tüm öğretmenlerin – göç kökenliler dahil – meslek hayatında kendilerini bekleyen zorluklara üniversitede öğretmenlik eğitimleri sürecinde hazırlanmaları ve iş ortamında mümkün olduğunca süpervizyon ile desteklenmeleri de şart. Ancak bu şekilde toplumsal farklılıkların sorun değil toplumsal zenginlik olduğu anlayışı oturtulabilir ve çokdilliliğe, toplumsal bir gerçeklik olan çokkültürlülüğe ve toplumsal farklılığa saygılı bir anlayış doğrultusunda gerekli ve kapsamlı reformlar uygulanabilir.

■

Prof. Dr. Johannes Mand

Bochum Protestan Meslek Yüksekokulu Rheinland-Westfalen-Lippe

Çeviri: PoliTeknik

Förderschule yerine içselleme mi?

Almanya'nın çok sayıda engelli öğrencisi (Förderschüler) var, hatta sayıları uluslararası karşılaştırmada çok fazla. Aslında Almanya'da yaşayan insanlar Avrupa'nın diğer ülkelerinde yaşayanlardan kesinlikle daha çok değildir. Öyleyse şu söylenebilir: Diğer ülkelerde engelli olarak görülmeyen çocuklar Almanya'da engelli kabul ediliyor. Ve onlarca yıldan bu yana göç kökenli birçok çocuk da bunlar arasında yer alıyor. Burada neden böyle koşullar oluştu?

Almanya'da bu kadar çocuğun engelli okullarına devam etmek zorunda olması farklı yollardan açıklanabilir. Öncelikle Alman okul sisteminin gelişim özelliklerini ele almakta yarar var. Almanya'da, erken bir dönemde, öğrenimdeki gelişmeleri endişe verici boyutta olan öğrencilerin daha fazla desteğe gereksinim duyduğu düşünülmüştür. Ve şu bir gerçek: Örneğin okuma yazma bilmeyen çocukların, özel bir yardımda bulunmadan, eğitimlerini o zamanlar yaygın olan büyük sınıflarda sürdürmelerini hoş görmek elbette iyi değildi.

Göçmenler 1960'lı ve 1970'li yıllarda Federal Almanya'ya geldiğinde, birçok göçmen aile çocuğu kısa sürede okulla sorun yaşamaya başladı. Bunun nedeni bir taraftan ikidilli çocuklar için uygun olanakların varolmamasıydı. Okul sorunlarının farklı nedenleri de vardı: Göçmen ailelerin çoğu yoksuldu. Bazı ebeveynlerin kendisi yalnızca birkaç yıl okula devam edebilmiştir. Ve yoksul aile çocuklarının desteklenmesi Alman eğitim sisteminin pek de güçlü yönlerinden biri olmadığından, göç kökenli çocukların birçoğu kısa zamanda destek görebilecekleri okullara (Hilfschule) devam etmek zorunda kaldı. Bu nedenle, kökene bağlı olarak, rakamlar günümüzde de göç kökenli olmayan ailelerden kat kat yüksektir.

1980'li yıllara kadar Alman bilimsanları engelli çocukların öğrenimi ile engelli olmayan çocukların öğreniminin ilkece farklı olduğunu düşünmüşlerdir. Onlar bu çocukların özel yöntemlere gereksinim duyduklarına inanıyordu. Örneğin şu yöntemlere: Özel destek gereksinimi olan öğrencilerin akılda tutma becerileri düşük. Bu nedenle çok tekrarlanması gerekiyor. Bu öğrencilerin soyut nesnelerle bir sorunu var. Öyleyse ders somut olmalıydı. Şu düşünülüyordu: En iyisi bu çocuklar özel bir okula gitsin. Ve örgün eğitim veren okullarda görevli öğretmenlerin çoğu, sorunlu çocuklar başka okullara verildiği için vicdan rahatsızlığı duyuyup sevinebildiklerinden, engelli okulları hemen başarılı oldu. Giderek artan öğrenci sayısı yeni bir okul türü oluşmuştu.

Bugün olaylara farklı bakılıyor. Engelli çocukların engelli olmayanlardan ilkece farklı öğrendiklerine artık çok az sayıda bilimsan inaniyor. Ciddiye alınan pedagoğlardan hiçbiri, engelli

öğrencileri için ders tasarımlarını artık bu çocukların sözde onlara özgü eksiklerinden türetmek istememektedir. Öğretmenler günümüzde tüm çocuklar için aynı programı sunmamalı ayrıca - ne liselerde, ne tümleç okullarda ne de engelli okullarında. İyi öğretmenler daha çok her bir öğrencinin hangi düzeyde olduğunu gözden geçirmeli ve bireye uyumlandırılmış olanaklar sunmalıdır. Örneğin şu şekilde: Sınıfın büyük bir bölümü bağımsız olarak ödevlerine çalışıyor ve öğretmen birkaç çocuğa bireysel destekte bulunuyor.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Bildirgesi'nin de yeni gelişmeleri teşvik eden uyarımları var. Uluslararası araştırma sonuçlarının, özellikle engelli kuruluşları ve özyardım gruplarının baskısı altında, 2006'da, BM üye devletlerinin engelli insanların haklarına saygı gösterme sorumluluğunu gönüllü olarak üstlendikleri uluslararası bir uzlaşma, bir çeşit özyükümlülük ortaya çıktı. BM Engelli Hakları Bildirgesi bir yönüyle okullarla da ilgilidir ve engelli çocukların örgün eğitim veren okullara geçişlerine izin verilmesini istemektedir. Birçok devlet bu bildirgeyi imzaladı. Almanya da bu ülkeler arasında yer alıyor. Öyleyse artık engelli okullarının (Sonderschule) alternatiflerini aramaya başlamak gerekiyor.

engelli okulundan (Förderschule) çıkış belgesi alabilecek.

Okulda sorun yaşayan çocukların ebeveynlerine ne önerilebilir? İlkece içselleştirmeye okulların (inklusive Schule) iyi bir şey olduğu söylenebilir. Çocuklar diğer çocuklardan birçok şey öğreniyor. Çok sayıda bilimsel araştırma onlarca yıldır çocukların sergilediği başarımların genelde uygun olduğunu gösteriyor. Aslında engelli çocuklar mutlak olarak içselleştirmeye okulların en sevilen öğrencileri değillerdir. Ama engelli öğrenciler diğer çocukların kendileri hakkında ne düşündüklerini en geç dördüncü sınıfta öğreniyor.

Bir okulu seçme ya da reddetme kararı elbette daima bireysel bir karardır. Ebeveynler hangi sistemin daha iyi olduğunu saptamak zorunda değildir. Aksine çocukları için en uygun okulu bulmalılar. Ancak somut gerçekliğiyle Alman okulları kötü bütünleşme okulları da (Integrationsschule) öngördüğünden ve bazı engelli okulları iyi iş çıkardığından, yaşanan okul sorunlarında ilk olarak okulları yerinde gözlemlemekte yarar var. Ebeveynlerin ilk ziyaretinde okulların iyi bir izlenim bırakmak istediğini lütfen hesaba katın. Ebeveynlere en sorunlu sınıf değil, örnek sınıf gösteriliyor. Ve belki de bu örnek sınıfın öğretmeni ebeveynlerin

Her kim nesnellik istiyorsa, onun bağımsız mercilere gitmekten ve testleri orada yaptırmaktan başka çaresi yok. Ücretsiz ve (genellikle) bağımsız tanılamalara örneğin yerel ya da kiliseye bağlı eğitim danışmanlık bürolarında erişmek olanaklı. Bu tarz hizmetleri ücret talep etmeden sunan yüksekokullar da var. Buradaki sorun ise: Bazı profesörler yıllardır förderschuleleri yerinde destekliyor. Demek ki hangi yüksekokula ve hangi profesöre başvurulabileceği iyice düşünülmeli. Ruhr Bölgesi'nde güvenilir ve ücretsiz tavsiyeleri bu metnin yazarından ayrıca alabilirsiniz.

Eğer tüm bulgular bir engellilik durumuna işaret ediyorsa, o zaman çocuğun bir förderschuleye devam edip etmemesinin ya da bulunduğu okulda destek alıp almamasının ne derece iyi olacağı sorusunu yöneltmek gerekir. Burada alan dilinin kullandığı kavramlar şunlardır: Bütünleşme (Integration), içselleme (Inklusion) ya da engelli ve engelli olmayan çocukların birlikte ders görmesidir (Gemeinsamer Unterricht). Aslında Almanya'nın birçok Federal Eyaleti'nde ebeveynler çocuklarının hangi okula devam edeceğine (henüz) kendileri karar verememektedir. Ama çocuklarının bir förderschulede eğitim görmesini istemediklerini açık ve net bir şekilde dile getiren ebeveynler, bunu erken zamanda bir mektupla sorumlu mercilere bildirenler (doğru adres genelde eğitim dairesidir - Schulamt) ve inandırıcı bir tehditle avukata başvurabileceklerini gösteren ebeveynler, genellikle verilecek kararları belirleyici ölçüde etkileyebilecek konumdadırlar. İnsan Hakları Bildirgesi onaylandıktan sonra gelebilecek itiraz davalarının sorumluluğunu üstlenecek pek fazla eğitim müdürü yok. Ve gerçekten hiçkimse basında olumsuz haberlere konu olmak ve hatta bir yargı sürecinin içinde yer almak istemiyor.

Öğrenci arayışında olan okullar, tanılama yapan, ama daima adil ve nesnel bir kişi raporları hazırlamayan uzmanlar, her ikisi de engelli çocuklara en uygun olanakları sunduğunu iddia eden förderschuleler ve içselleştirmeye okullar - sorunlu çocukları olan ebeveynlerin doğru bilgiye ulaşmalarının ve doğru kararları kabul ettirmelerinin kolay olduğu söylenemez. Özellikle yoksul, eğitimsiz ya da göç kökenli ebeveynlerin durumu zor. Almanya'da tüm bunların en azından uzun vadede düzelmesi gerçekten çok güzel olurdu. BM Engelli hakları Bildirgesi acaba kalıcı bir değişime neden olabilecek mi?

▼
BUGÜN OLAYLARA FARKLI BAKILIYOR. ENGELLİ ÇOCUKLARIN
ENGELLİ OLMAYANLARDAN İLKECE FARKLI ÖĞRENDİKLERİNE ARTIK ÇOK AZ
SAYIDA BİLİMİNSANI İNANIYOR.

Bu şimdilerde bir telaşa neden oluyor. İlgililerin tümü konuya içtenlikle katılmıyor. Bazı Federal Eyaletler engelli çocukları birkaç yıl örgün eğitim veren okullara devam ettikten sonra engelli okullarına (Förderschule) göndermek istiyor. Çünkü bu önlemler de engelli okulları oranını düşürüyor. Başka eyaletlerde förderschulelerin adını değiştirerek, bunlara yeni bir saygınlık kazandırılmaya çalışılıyor. Öte yandan engelli çocukların çoğu okullarda hala bir çeşit özel statüye sahip olmaya devam ediyor: Onların özel pedagojik desteğe gereksinimi olduğu söyleniyor. Böylelikle bu çocuklarla ilgilenen - haftada bir veya iki saat olsa da - förderschule öğretmeni var. Bu öğrenciler - engelliliklerinin türüne göre - belki de farklı notlandırılıyor. Ve onlar diğer öğrencilerle aynı okula devam ediyor olmalarına rağmen, belli koşullarda özel bir mezuniyet ediniyor. Böylece engelli olarak belirlenen çocuklar örneğin önce ilkokula gidebilir ve ardından biraz destek alarak tümleç okullara işe yarar bir okul mezuniyetine, yani lise, realschule ve hatta hauptschule mezuniyetine dahi sahip olmayacak, yalnızca

geleceğini önceden biliyor ve her gün yapılmayan birşeyler hazırlıyordu.

Bununla birlikte ebeveynler kendi çocuğunun hangi sorunları olduğunu saptamak zorunda. Eğer okuma ve yazma çok zorluyorsa ve zekası normalse, bu durumda örneğin okuma/yazım zayıflığından ya da legasteniden söz edilir. Bu çocuklar engelli kabul edilmez, belirli koşullarda ayakta tedavi görürler, örneğin okuldan sonra öğle saatlerinde legasteni muayenelerine giderler. Okuma/yazımı zayıf çocuklar en azından teorik olarak her mezuniyeti edinebilir. Ama zekanın ortalamasının çok altında olması durumunda, "öğrenim engelli" tanısı konulabilir - bunun da yaşam süreci üzerindeki etkisi ağırdır. Hangi sorunların olduğunu saptamak aslında uzmanların görevidir. Ne yazık ki birçok eyaletteki uygulama, gerekli testlerin hala förderschule öğretmenleri tarafından yapıldığı bir düzenlemeye göre gerçekleşmektedir. Dolayısıyla bu öğretmenler tarafsız değil ve test yöntemleri kararların istenilen yönde verilmesini sağlayacak şekilde seçilebilir ve uygulanabilir. Engelli okulları yeni öğrenci arayışına girdiğinde bu bir soruna dönüşüyor.

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Hermann Bausinger | Tübingen Üniversitesi

Tipik Alman

Almanya'da Kent ve Kır

Doğrusu kent ve kır konusu yalnızca Almanya'ya özgü olan bir konu değil. Dünyanın hemen her devletinde bir taraftan kentler ve diğer taraftan kırsal yerleşim yerleri bulunuyor. Pratikte her yerde bu yerleşim biçimleriyle bağlantılı farkları sıralamak da olanaklı. Kentlerde çağdaş gelişim ilerlemeye devam etmiştir; kentleşme ve modernleşme çoğu zaman doğrudan eşit görülüyor. Kentlerdeki yaşam tarzı kırsal bölgelerdeki yaşam tarzından farklıdır; ilişkiler daha karmaşıktır; günlük yaşam daha renkli, ama bir o kadar da kafa karıştırıcıdır. Ancak bunlar genel tanımlamalardır. Yakından bakıldığında kent ve kır ilişkisinin farklı ülke ve bölgelere göre çok büyük farklılıklar gösterdiği çabucak saptanır.

Bu kısmen doğal koşullarla bağlantılı. Geniş verimsiz alanları kapsayan ve her tür yerleşimi olanaksız kılan bölgeler var; çöller, ama ayrıca dağları, geniş ormanları, bozkırları ve bataklıkları anımsayalım. Öte yandan dünya üzerinde, her kesitinde farklı tarım biçimlerinin yapılabildiği ve bu nedenle her tarafında kırsal yerleşim birimlerinin olduğu bölgeler bulunuyor. Böyle durumlarda resmi adıyla kırsal alan önemli bir rol oynamaktadır. Bu kırsal alanlar özellikle Almanya için de geçerli, nedeni ise yalnızca son derece elverişli doğal koşulların varlığına değil, aynı zamanda tarihsel-politik gelişmelerin ortaya çıkardığı sonuçlara dayanır. Geçmişin, tarihin bugünkü yapıları ve yaşam biçimlerini dahi ne denli belirlediğine bir karşılaştırmayla açıklık kazandırılabilir. Almanya ve Fransa komşudur, ama kent ve kır ilişkisi bakımından birbirinden çok farklıdır. Bu ilk etapta Fransa'nın büyük bir bölümünün daha ılıman bir iklim bölgesinde bulunması ve ülkenin uzun Atlantik kıyı şeridiyle daha çok denize yönelimli olmasıyla bağlantılı değildir. Daha çok farklı toplumsal-siyasal gelişmelerin birer sonucudur. Alman turistler Fransa'dan geçtiklerinde, çoğu kez yolun uzun bir mesafesini neredeyse hiçbir yerleşim bölgesine rastlamadan katettiklerinde ve küçük köylerin kentlerden az etkilenmiş olmaları karşısında şaşırıyor.

Onların Fransa'da taşra hakkında edindikleri izlenim ücra anlamında bir izlenim, daha özlü bir vurguyla: Alman turistler az gelişmiş bir bölge izlenimi ediniyor. Bu durum Fransız Devleti'nin merkezi siyasal mimarisinin bir ifadesidir. Paris'in geri kalan herşeyi ikinci plana iten egemenliği yüzyıllar boyunca süren tartışmasız bir egemenlikte ve o hala etkili olmaya devam ediyor; henüz son on yıllarda ülkenin diğer kısımlarının ve en azından büyük kentlerin değerini yükseltmek için belirli çabalar gösteriliyor. Daha 20. yüzyılın sonunda, örneğin ulusal ve uluslararası boyutta bir sergisinin Paris'te değil, Marseille

ya da Bordeaux'da gösterilmesi küçük bir sansasyon olarak görülüyordu ve devlet memurlarının hedefi neredeyse hep metropolde bir mevki ele geçirmekti, öyle olmaya da devam ediyor.

Almanya bu bağlamda, bazen gecikmiş ulus sloganıyla tanımlanan, kendine özgü tarihsel bir gelişmeye borçlu olduğu karışık bir görünüm sergiliyor. Alman İmparatorluğu 1871'de kurulduğunda, bu, bir merkeze bağımlı, serbest olmayan departmanlar halinde varlığını sürdüren değil, kendi hükümetleri ve anayasaları bulunan bağımsız devletler olarak yaklaşık 40 ülkenin birleşmesi anlamına geliyordu - Prusya, Saksonya, Bavyera, Württemberg gibi krallıklar, düklik ve prenslikler. Ve bu ülkeler kapsamlı yetkileriyle varolmaya devam ediyor, bu yetkiler ilk olarak Nasyonal-sosyalistler tarafından önemli ölçüde kısıtlanmış, savaştan sonra kısmen yeniden devredilmiştir - federal yapı, eyaletlerin birliği, bugün de Alman siyasetini belirlemektedir.

Bunun somut anlamı, Berlin'in Paris gibi ağırlığını ortaya koymadığıdır; hiç kimse Hamburg ya da Bremen'de, Köln ya da Dresden, Münih ya da Stuttgart'ta ikinci sınıf bir kentte yaşadığı duygusuna kapılmaz; bu yerler (ve daha birçoğu burada sıralanabilir) saygın kültürel merkezlerdir ve ayıca güçlü ekonomik bölgelerin odak noktasıdır. Nüfusun aidiyet bilinci, yani özdeşliği ve öznelaiyşları tüm Federal Devlet'i değil, çoğu zaman yakın çevreyi ve küçük politik birimleri ölçü almaktadır. Bavyeralı önce bir Bavyeralıdır, ve ilkin yurtdışına çıktığında, gerektiğinde kendini bir Alman olarak da hissedecek ve tanıtacaktır.

Almanya'nın desantral yapısı, her bir federal eyaletin etkin ağırlığı, burada taşranın gelişmiş bir biçimde pek bulunmamasına katkı sunmuştur. Bir Yukarı Bavyera köyü sakinleri için Berlin çok uzakta - ama ne de olsa federal başkent ölçü değil, önce Münih'e bakılır. Avrupa'daki birçok devletten farklı olarak Federal Eyaletlerde belirgin ölçüde bir birliktelik bilinci ve çoğu kez kendine özgü bir yaşam tarzı da oluşmuştur; aslında sevilen Alman ve giderek de yabancı yemekleri, ama çoğu durumda yerel lezzetleri sunan konukevlerinin yemek listelerine bakıldığında bunu görmek olanaklı. Ancak Almanya'da kırsal yaşantının özgüllüğünü açıklamak için başka bir olguya da değinmek gerekir. Ulusal tarihin biraz daha gerilerine gitmeliyiz. 19. yüzyılın ikinci yarısında birleşen ülkeler o dönem henüz çok kısa bir süre önce oluşmuşlardı; Avrupa'nın yeniden şekillendirilmesini hedefleyen ve iktidardan düşürülene dek bu amacı büyük ölçüde gerçekleştiren Napolyon'un güdümünde, 1800'lerde kurulmuşlardı. Bu durum Alman bölgesi için son derece derin bir kırılma olmuştur, çünkü toprakların bu büyük reformlarla değişmesine kadar üzerinde yalnızca bir dizi değil, yüzlerce bağımsız hükümdarlıklar bulunuyordu. Söz konusu topraklar, sonradan yeni

kurulan ülkelerin kalbini oluşturan büyük devlet yapılarını olduğu kadar, birçok küçük ve bazen birkaç kasabadan oluşan minicik hükümdarlık bölgelerini kapsıyordu. Dünyevi hükümdarlar, kısmen de din adamları tarafından yönetiliyorlardı, doğrudan İmparatorluğa bağlı kentsel bölgeler (reichsstädtische Gebiete) ve bunları yöneten belediye başkanları da vardı. Belirli topraklarda yaşayan bir nüfus açısından bu somut olarak birkaç kilometre mesafede "yurtdışına" çıkan sınırlarla karşılaşmasını ifade etmiştir - yurtdışı tanımı, her ne kadar aynı dil konuşuluyor ve benzer koşullar hüküm sürüyor olsa da, komşu bölgeler için kullanılan, gerçekten de alışılmış bir tanımdı. Ancak aralarında kısmen çelişkilerde bulunuyordu; her bir hükümdarlık bölgesindeki mezhepsel aidiyet aynıydı, çünkü o hükümdar tarafından belirleniyordu, ama farklı topraklarda Katolik ve Protestan mezhepleri arasındaki çelişki önemli bir rol oynuyordu.

Alman tarihinin bu evresinden söz edildiğinde, yapıyı ve yaşamı belirleyen ve de - Geç Ortaçağ'dan Napolyon Dönemi'ne kadar - yüzyıllar süren bu parçalanmadan daima yakınılır; gerçekten de Alman Ulusu'nun devlet olarak birleşmesi yarı yolda kalmıştır. Ama bölgenin parçalanmışlığı olumlu etki de de bulunmuştur. Her yerde küçük merkezler oluşmuştur, bu merkezlerde yalnızca yönetim yoktu, onlar daha çok ekonomik ve kültürel gelişimi de etkiliyordu. Bu kent ve kır ilişkisinde çoğu durumda büyük bir yakınlık olduğunu, bir başka deyişle, köylü nüfusun, yakın çevresinde bulunan kentlerle ve kent sakinleriyle daima temas halinde olduğunu ifade ediyor. Köydeki yaşam koşullarının kentteki koşullar gibi olduğu anlamına gelmez bu, kentlerle kırsal bölge sakinleri arasındaki ilişki de kesinlikle gerilimsiz olmamıştır. Herşey eşit de değildi, aksine farklı bölgesel gelenekler vardı. Birçok şey kentlerin büyüklüğüne bağlıydı, bazıları farklılaşmış bir yapı ve beklentisi yüksek, eliter bir kültür sergiliyordu, bazıları da biçimleri itibarıyla çevre köylerden pek farklı değildi. Değişik köyler arasında da ciddi farklılıklar bulunuyordu. Aslında tümünde köylülük etkiliydi, ama bazı bölgelerde - özellikle Almanya'nın kuzeyinde - köylüler geniş arazilere sahipti ve bu büyük köylüler, mülkiyet ve özgüvenleri bakımından kentlilerle aynı seviyede idiler, güney Almanya'nın büyük bölümlerinde ise günlük ekmeği için çetin bir mücadele vermek zorunda olan neredeyse yalnızca küçük köylüler yaşıyordu.

Bu farklılıklar bu yazıda ele alınmayacak, kent ve kır ilişkisinin tarihsel gelişim evreleri ise kısaca karakterize edilecek. Bu noktada da, somut görünüm çeşitli bölgelere göre farklılıklar içerdiğinden bir sınırlandırma yapılmalıdır, ancak kaba çizgilerle üç gelişim evresi öne çıkıyor: Kentliler tarafından köylü nüfusun ve böylece kırsal yaşamın cid-

di ölçüde değersizleştirilmesi; geriye dönüş, bir diğer ifadeyle kırsal dünyaya gösterilen derin saygının vurgulanması; ve son olarak kent ve kır arasında büyük bir yakınlaşma ve giderek artan alışverişin el ele yürüdüğü bir çeşit tafaşsızlaştırma.

Eski tarihi kaynaklarda ve ayrıca eski Alman yazınında köylülerin marjinalleştirilmesi ve bazen damgalanmasına ilişkin birçok belge bulunuyor. Yalnızca hükümet memurları değil, kentlerde yoğunlaşmış zanaatkarlar da kendilerini köylülerden daha üstün görüyordu. Anlatılan ve ayrıca kağıda da dökülmüş, doğruluğu belirsiz öykülerde köylüler temel bir rol oynuyor - ama neredeyse hep bir bey tarafından (bu kentli bir tüccar, ama aynı zamanda gezgin bir din adamı, akademisyen ya da bir zanaatkar olabilir) kandırılan birer kurban olarak rol alıyor. Köylü nüfusun aptallığı ve batıl inançları bu anlatılarda suistimal ediliyor; köylüler sözde mucizevi ilaçlara çok para kap-tırıyor, akıllıca kurgulanmış iddiaları kaybediyorlar, kadınları da savunmasızca beylerin (din adamları buna dahil) insafına kalmış. Bunlar çok istisna durumlarda gerçek öykülerdir; ama genel değerlendirmeyi yansıtır. Söz konusu öyküler Yüksek Ortaçağ'dan 18. yüzyıla kadar ve bu yüzyılın büyük bir bölümünde, asırlar boyunca süslenmiş ve anlatılmıştır, kalıntıları da hala canlıdır - köylüler bazen fıkralarda hala çağdaş dünyada kolayca yönünü bulamayan, herşeyden bihaber ve aptal insanlar rolünü üstleniyor.

Fıkralar aleminin geride bıraktığı bu kalıntı genel değerlendirmeden sapıyor. 18. yüzyılın sonunda kırsal dünyaya ve onun sakinlerine karşı adeta tam zıt bir tutum kendini kabul ettirmeye başlamıştır. Artık bu kırsal dünya deklase edilmiyordu, aksine özlemin diyarı olarak görülüyordu. Kırın basit yaşantısına yönelmek Alman romantizminin en önemli öğelerinden biri olmuştur.

19. yüzyılın ilk on yılında Ludwig van Beethoven Pastorale olarak tanı-nan 6. senfoniye bestelemiştir. Beethoven senfoninin başlığına "Kır Yaşamına Dair Anılar" sözlerini eklemiş ve şu ilk tümceyi yazmıştır: "Kıra Varınca Uyanan Neşe Dolu Duygular". Bu yalnızca bir hayal oyunu değildi - Beethoven gerçekten de kent civarında yaşayan köylülerin evlerine yerleşmiştir; doğa içerisinde yaşamak ve kır sakinlerinin saflığı onu sevindiriyor ve yeniliyordu.

Bu romantik anlayış özellikle sanat-ta - müzikte olduğu kadar resimde ve şiirde - ifadesini bulan daha çok eliter bir tutuma tekabül ediyordu. Ancak kısa sürede ciddi bir popülerleşme yaşandı: Türkü gruplarında/derneklerinde, kırsal doğanın kutlandığı yurt türküleri okunmaktaydı; kentliler evlerine kır manzaralı resimler asıyordu; her hafta sonu çevredeki kırları dolaşan gezi grupları/dernekleri kurulmaktaydı. Kırsal nüfus ise bir süre sonra kentsel özlemin yalnızca hedefi ve nes-

Almanya'da Kent ve Kır

Prof. Dr. Hermann Bausinger | Tübingen Üniversitesi

nesi olmaktan çıktı, onlar aksine etkin olmaya da başladı; kırsal nüfus kendini geleneksel tarzda stilize etmiştir, eski geleneklerin korunduğu ve eski (ya da eskiymiş gibi gösterilen) giysilerin giyildiği dernekler oluşmuştur. Bu kırsal kültür mizansenisi, olduğu varsayılan doğallık karşısında coşan kentli nüfus için ek bir gösteriydi.

Kent ve kır arasında uzun süre, 20. yüzyıla kadar ve bu yüzyılın önemli bir bölümünde ciddi çelişkiler varolmaya devam etmiştir. Kentlerde – o sırada artık gerçek anlamda büyük şehirler oluşmuştu – sanayi üretimi ve ticaret belirleyiciydi, gelişmiş idari ve bürokratik yapılar bu kentlerin karakteristiği idi. Kırlar da aslında artık salt birer köylü bölgesi değildi, ama köyler ve kırsal yerleşim yerleri hala köylülüğün büyük etkisi altındaydı. Ama yavaş yavaş belli bir yakınlaşma ve eşitleme süreci başladı. Büyük şehirler önceleri yalnızca birer kırsal alan olan çevrelere doğru genişledi; Almanya'nın belli kesimlerinde, örneğin Ruhr Havzası'nda, olağanüstü bir şehir manzarası yaratacak şekilde birkaç büyük kent birlikte yükselmiştir.

Diğer birçok bölgede de, bazı köylerin gelişmesini berberinde getiren, yoğun nüfuslu bölgeler oluşmuştur. Öte yandan artan sanayi üretimi için alana yayılma olanağı bulunmalıydı ve kırlar bu olanağı sunuyordu. Ve nüfusun farklı katmanlarının yer değiştirmesi de söz konusu olmuştur. Köylüler iş ve alışveriş fırsatları bakımından, ama aynı zamanda eğitim ve eğlence olanaklarının daha geniş olması nedeniyle kentlere gitmeye çabalıyordu. Ters yönde bir hareketlilik de gözlemlenebiliyordu: Kentliler kırlara taşınmıştır, huzura olan arzusunun ve doğa sevgisinin yanı sıra ekonomik hesaplar da bir rol oynamıştır – kırsal bölgelerde oturmak her zaman kentte oturmaktan çok daha ucuz olmuştur ve olmaya da devam etmektedir.

Her iki süreç, kentten ve kırdan kaçış süreçleri tamamlanmamıştır. Genç ailelerin kırsal alana yönelmelerinde ve konut arayışında finansal boyut önemli bir rol oynuyor; öte yandan artan trafik sıkışıklığı hergün kente gidişi zorlaştırıyor ve daha iyi eğitim olanakları da insanları kente çekmekte. Bu yer değiştirme ve kısmi eşitleme, şehir ve bölge

planlamalarına ve yaşam koşullarının yapılandırılmasına ilişkin siyasi düşüncelerin ilkece kırları da dikkate alınmasına katkı sunmuştur. Kent ve kırlarda eşdeğerli yaşam fırsatları geliştirilmesi Federal Cumhuriyet'in anayasal yükümlülüğüdür. Bu yükümlülüğün yüzde yüz yerine getirilmesi mümkün değil; nitekim kentler farklılaşmış yapılarıyla ve birbirinden farklı topluluklarıyla ister istemez birçok alanda daha büyük olanaklar sunuyor. Ve nitekim son zamanlarda bazı köylerdeki koşullar kötüleşiyor: Birçok ailenin dönem dönem kısa aralıklarla küçük beldelerden art arda taşınması söz konusu; özyönetimleri ve böylelikle belediyenin kendisi yok oluyor, merkezi kuruluşlar ortadan kalkıyor, geride kalan tek konukevi kapanıyor, muayenehanelere yeni doktor bulunamıyor, sundukları tüm renkli, ama az sayıda ürünle yerli dükkanlar çevredeki süpermarketlerle rekabet edemiyor – bu ve buna benzer gelişmeler. Bu durumdaki köylere bakıldığında kırların boşalması tehlikesinden söz ediliyor, önlem alma girişimleri ise her defasında başarılı olmuyor.

Ancak Almanya'nın geniş bir bölümü için olumlu bir durum geçerli. Eski eyaletler olarak adlandırılan eyaletlerde kent ve kırsal iç içe geçmişliği, birbirini karşılıklı canlandırması başarılı olmuş ve kalıcılığı sağlamıştır. Yeni eyaletlerin büyük kesimlerinde ise elbette çok daha farklı bir görüntü var. Bu eyaletlerde kırsal alandan çok daha şiddetli bir göç yaşanıyor; Sanayideki iş olanakları olabildiğince az, turizmin inşası bu durumu tümüyle dengelemeye yetmiyor. Almanya'nın batı eyaletlerinde yalnızca birkaç beldeyi ya da son derece küçük kırsal alanları ilgilendiren artan nüfus kaybı tehlikesi ve kırsal bölgelerin önemli yaşamsal işlevlerinin yitirilmesi Almanya'nın doğusunda geniş toprakları ve hatta başlı başına eyaletleri tehdit ediyor. Aslında yönetim faaliyetlerinin salt becerikli bir balans ayarını gerektiren kent ve kırsal eşdeğerliğini sağlama görevini yerine getirmek, Almanya'nın doğusunda çok daha zor. Bu görev geniş kapsamlı tasarımları ve kararları gerekli kılıyor, ancak bu yönde atılmış çok az adım var.

ÖĞRENCİ MEKTUPLARI

Merhaba,

ben Katharina Henoth Gesamtschule'de on üçüncü sınıf öğrencisiyim.

Annem ve babam küçük yaşlarda Türkiye'den Almanya'ya göç ettikleri için ben bir göçmen çocuğu oluyorum. Ben Almanya'da doğup büyüdüm ve kendimi bu ülkeye ait hissediyorum. Burada yabancılık hissettiğim durumlar pek olmadı veya o kadar az oldu ki, pek kaile almadım. Fakat bizim okulda ilgimi çeken bir duruma değinmek istiyorum. Son üç yıldır okulumuz "Sonderschule" (engelliler okulu) önerisini alan öğrencileri kabul ediyor. Daha doğrusu kabul etmek zorunda, çünkü "Förderschuleler" (Sonderschuleler) kapanıyor ve "engelli" öğrenciler "karma okulda (Gesamtschule) okuma mecburiyetinde kalıyorlar. Bu öğrenciler derslerde ek yardım alıyorlar. Benim ilgimi çeken ise, bu "engelli" çocukların hemen hepsinin yabancı çocukları olmaları. Ya kendileri göç etmiş, ya da benim gibi göçmen çocukları. Benim Türkçe öğretmenimin de ilgisini çeken bu gelişmeyle biraz yakından ilgilendiğimde anladım ki bu öğrencilerin esas sorunu Almancayı düzgün konuşamıyor olmaları. Onların sorunu matematiği anlamayacak veya kavramayacak kadar engelli olmaları değil. Onların asıl sorunu Almancanın onlara düzgün bir şekilde öğretilmemiş olması. Alman devleti bu ayıbını, öğrencilere özürlü damgası vurmakla örtbas ediyor. Oysa ki bu gençlere özürlü diyerek yollarına taş koymaktansa, onlara Almancayı düzgün bir şekilde öğretmek hem onların önünü açacak hem de daha yararlı bir nesil yetiştirilmiş olacak. Herkesin bu konuya duyarlı olması gerekmektedir. Özellikle de okul aile birliği, okul yönetimi ve özellikle bu çocukların ebeveynleri bu sorunun kalkması için çaba harcamalı. İkinci sorun ise "Gesamtschulelerdeki" öğretmenlerin eğitiminin bu "engelli" öğrencileri eğitmeye yeterli olup olmaması. Herhangi bedensel veya zihinsel rahatsızlığı bulunan bir öğrenci, düşüp bayıldığı an tecrübesiz bir öğretmen ne yapacağını biliyor mu acaba? Benim ve öğretmenimin ilgisini çeken bu durumu duyurma ve eğitim sistemimizin bu büyük sorununa değinme arzum vardı.

Teşekkür ederim.

Melissa Perişan

Neden biz?

Mustafa Sümer

Birgün arkadaşlarla dışarda kapının önünde oturuyorduk ve azıcık ileride bir grup Almanyanın yerlileri yani Almanlar duruyordu. Ben arkadaşlarımla muhabbet ediyordum ve ortalık çok sakindi. Almanlar da bizim gibi kendi kafalarına göre oturuyorlardı ve onlar da bizim gibi muhabbet ediyordu. Aradan biraz zaman geçtikten sonra dört tane polis bizim, yani benim ve arkadaşlarımla üzerine koşuyorlardı. Biz ne olup bittiğini bilmiyorduk. Polis ellerimizi bağlayıp üzerimizi kontrol etmeye başlayınca arkadaşım "ne oluyor neden bunu yapıyorsunuz?" dedi.

Polis bizim olduğumuz yerin yakınında bir takım gençlerin cam kırdığını söyledi. Arkadaşım "biz yapmadık şuradaki gençlere sorun, deminden beri burada oturuyorduk" dedi. Hemen sonra bir soru sordu polise. "Madem tam olarak camı kimin kırdığını bilmiyorsunuz, neden hemen bizi bağlayıp kontrol ediyorsunuz, hemen yanımızda bir grup genç daha var neden bize geldiniz?"

Polisin tek verdiği cevap "Du weist doch genauso wie ich das ihr die kriminellen in diesem Land seid" dedi, "guckt euch an und seht euch die Jungs da drüben an wer sieht krimineller aus" dedi ve biz de daha diyecek birşey bulamadık.

Polis bize teker teker ev adresimizi sordu ve bizi teker teker evlerimize sürdü. Polis evimize kadar gelmedi çünkü camı kıranların biz olmadığımızı ihbarı geldi. Ama bu olanları camdan bakan ve polisin beni niye eve bıraktığını düşünen Anneme gel de şimdi anlat, istediğini de ama suçsuz olduğunu anlamaz annen.

Suçsuz olmamıza rağmen bizi dışarıda kontrol ettiler ve millete rezil ettiler ve bizi evlerimize bırakarak evimizin huzurunu bozdular ve annemizi babamızı utandırdılar. Sonunda anneme "benim oğlum polislik oldu" dedirttiler. Bu olanların sebebi de suçsuzluğumuz.

Çeviri: PoliTeknik

Prof. Dr. Hans-Dieter Gelfert | Berlin Hür Üniversitesi

İçtenlikten soğukkanlılığa günümüzde Alman kültürü

İçtenlik, Almanların uzun süre kendi varlıklarının ve kendi kültürlerinin tipik bir ulusal özelliği olarak tanımlandıkları bir kavram olmuştur. Günümüzde ise bu kavram daha çok olumsuz çağrışımlar uyandırıyor. Kendisi de Alman içtenlik kültürünün temsilcilerinden biri olan şair Joseph Freiherr von Eichendorff bir zamanlar şunları yazmıştır: “Alman ulusu en titiz, en içtenlikli ulustur, bu nedenle de Avrupalı uluslar arasında en huzurlusudur, eylemden çok düşüncelere dayanan bir halktır. Eylem eğer onu doğuran düşünce olmadan bir hiçse ve dünya tarihindeki önemine yalnızca düşünce aracılığıyla kavuşuyorsa, o zaman bu huzurlu ulusun aslında yine de dünya tarihini yazdığını söyleyebiliriz. Şeyleri tüm derinliğiyle bu şekilde ele alma eğilimi, geçmişten bu yana Cermen boylarının asıl mesleği olsa gerek”.

Bu alıntıda tarihsel bir olgunun isabetli betimlemesi, 19. yüzyılın Alman yazınında ve sonrasında Hitler dönemine kadar her yerde rastlanan ulusal kimlikle belli bir tarzda birleşmektedir. Bu tümceler 19. yüzyılın ortalarına doğru, Almanlar bir yandan henüz kendilerini eyleme geçmekten aciz bir düşünce adamı olarak gördükleri Shakespeare’in Hamlet’iyle kıyaslarken, öte yandan diğer uluslardan bilişsel açıdan daha üstün olduklarını duyumsadıkları bir dönemde yazılmıştır. Günümüzde hiç kimse ihracat rekortmenlerinin “huzura” meyilli bir “içtenlik” taşıdığını tahmin etmez, ama “titizlik” hala Almanların temel özelliği sayılmaktadır, en azından Almanlar bu özelliği kendilerine atfetmekte; “derinlik” de onlar için en üst sıralarda konumlanan bir değerdir. Elbette tipik ulusal özellikler hemen bir kuşaktan diğerine oluşan ve sonrasında tekrar yok olan özellikler değildir. Onlar her bir kimsenin ana sütüyle edindiği, kişilerin henüz eğitim ve toplumsal koşullar tarafından biçimlendirilmesine devam edilmeden önce yerleşmiş davranış biçimleri ve değer düzgüleridir. Bu nedenle bu tür özellikler güncel koşullara uygun olmasalar da varolmaya devam eder. Günümüz Almanları ne denli ağır çalışan, yüzu dünyaya dönük ve pratik realistler olurlarsa olsun, yine de, bilincinde olmadan, kendi anlayışlarının (Mentalität) çok değişik, anakronist görünen tutumlarını ve değer düzgülerini özümsemişlerdir. Alman kültür tarihine bir bakış, bu tarihin son derece karakteristik olarak sivrilip öne çıkan ve de yokluklarıyla dikkat çeken bazı şeyleri içinde barındırdığı kolayca görülebilir. Örneğin müzik Alman kültüründe çok özel bir yere sahipken, kentselliğin ifadesi olan herşey dikkat çekici oranda eksiktir. Komedyaaların, sosyal roman ve hünerli denemelerin eksikliği buna örnektir. Özellikle de kentsel kültürün esas oluşturan ve herşeye nüfuz eden o

aracı, örneğin İngiltere’de henüz okulda tartışma topluluklarında (debating societies) alıştırması yapılan ve parlamentoda sıkça etkileyici bir biçimde açılan konuşma sanatı eksiktir. Söz sanatı Fransa’da da merkezi bir rol oynamaktadır. Bunun dışında her iki ulusun da çok gelişmiş bir sohbet kültürü bulunuyor. Almanya’da ne politikacılar mükemmel konuşmalarla ne de yurttaşlar fikir sohbetlerinde varlık gösterebiliyor. Almanların İmparatorluğun 1871’de kurulmasına dek Londra ve Paris benzeri bir kentselliğin gelişebileceği bir başkentleri olmadığından, kültürlerinde, kahvehanelerde, kulüp, yarış pisti ve hatta genelevlerde biçimlenen yönler eksiktir: Hafiflik, uçarı olmak, fikir zenginliği ve incelik. 19. yüzyılda gerçek anlamda yalnızca bir Alman kent şairi bulunuyordu, bu şair tipik bir biçimde Almanya’da olmaya katlanamayan ve Paris’e göç eden Heinrich Heine’ydi. Fransızlar espriyi temel bir değere dönüştürürken ve Britanyalılar mizahı ve sağduyululuğu seçerken, Protestan papaz evinin üzerlerinde kahvehanelerden daha etkili olduğu Almanlar ise “düşünüşe” ve “iç yaşantıya” odaklanmışlardır. Onlar için her iki kavram günümüzde de ön sıralarda yer alıyor. Bu, Almanlara, ağırbaşlı, ciddi ve mizah yoksunu olma ününü kazandırmıştır. Ama muhtemelen kentselleşmemişlik onları toplumsal genişlik yönünde açınmak yerine, Goethe’nin Faust eseriyle annelerinin bulunduğu derinliklere inmeye yöneltmiştir. Alman kültürü en yüksek düzleminde kozmopolittir, alt düzlemlerde taşralı olmaya devam etmiştir. Müziğin bu yüzden o denli önem kazanması şaşırtıcı değildir; çünkü müzik tüm insanlığa erişen bir dünya dilidir, ama aynı zamanda Alman halk türkülerinin kültürü “huzura/rahatlığa” (Gemütlichkeit) olan taşralı arzusunun karşılığındadır. Yurtdışının bu arzunun kendisinde Almanların tipik bir yönünü görmeleri nedensiz değildir, nitekim İngilizce konuşan ülkelerde bu yönü tanımlamak için Alman “gemütlich” (huzur/rahat) sözcüğü bir yabancı sözcük olarak kullanılıyor.

Yahudi kökeni nedeniyle 1933’te önce Türkiye’ye, ardından da Hollanda’ya göç eden filozof Helmuth Plessner, 1935’te Hollanda sürgününde “Alman Düşününün Kendi Burjuva Çağının Başlangıcındaki Yazgısı” adlı kitabı kaleme almıştır. 1959’da “Gecikmiş Ulus. Burjuva Düşününün Siyasi Aldatılabilirliği Üzerine” başlığıyla kitap yeniden yayınlanmıştır. Yapıtta şöyle yazıyor: “Almanların özkavrayışlarında dünya görüşünde derinlik barındırmayan, ondan türeyen ve onu hedefleyen kişisel girişimi içermeyen bir kültür düşünülemez. Dolaylı da olsa Alman kültürü bu spekülative inanç beyanıyla Protestancı olmaya devam etmektedir. O, kendi ifade alanları olarak Yeni Çağ müziğini ve Yeni Çağ

felsefesini bu yüzden tercih etmektedir. Önemli olan nokta, bu ifade alanlarının normal dilsel aktarımlarla arasındaki çatışkının birbirlerinin ortak yönünü oluşturuyor olmasıdır. Müziğin özü sözcüklerle dile getirilemez. Sözlü müzik (Vokalmusik) daima yüzeydedir. En parlak dönemini Almanya’da değil İtalya’da yaşamıştır. Müzik ilk olarak konuşmanın bittiği yerde başlar. Ve felsefe ilk olarak konuşmanın kırıldı yerinde başlar, nitekim bu kırılma herşeyin üzerinden süzülüp geçen aktarımdan kopartıldığı ve düşünmenin nesnesine dönüştürüldüğünde gerçekleşir”. Bu alıntıda Alman “içtenlik kültürü”nün doğası tipik kavramlarla anlatılıyor: “Spekülative inanç beyanı”, “Protestanlık”, “enstrümental müzik” ve “felsefe”. “Konuşmanın” değerini düşürmek üstü örtülü olarak aydınlanma karşıtı tutumla birlikte ilerliyor, Kant’a göre bu tutum Almanya’da giderek zemin kazanmaktaydı. Alman bakış açısından “esas olan” şey – Adorno Heidegger’i hedef alan ve “Esas Olanın Jargonu” başlıklı bir yazı kaleme almıştır –, konuşmanın kendisinden ve böylece ussal, toplumsal iletişimden sıyrılmasıdır. Esas olan şey Plessner’in halk müziğini gördüğü yerde, “yüzeyin” altındadır, sonuç olarak derindedir, yani Alman düşününün ev sahipliği yaptığına inandığı yerdedir.

Thomas Mann Birinci Dünya Savaşı’nın son yılında, bir tehdit olarak duyumsanan Batılılaşmaya karşı son bir kalkışmayla “Apolitik Bir Adamın Gözlemleri” kitabını yayınlamış ve bu kitapta, Alman doğasına ve Alman tarihine uygun kültür idealini “güce dayalı içtenlik” formülüyle dile getirerek, muhafazakar-saltanatçı, antidemokratik tutumunu gizlemeye gerek duymamıştır. Ona göre yalnızca Almanya kültür demeyi hak eden bir kültüre sahipti, Batının liberal demokrat kültürü ise, özellikle de Fransa’nınki sadece bir uygarlıktı. Yaptığı polemigin acı yanı, gözünde sıradanlığa meyilli Batılılaşmanın bir temsilcisi ve avukatı olan kardeşi Heinrich’i hedef almasıydı. Günümüz Almanlarında bu eski özdeğerlendirmenin salt küçük bir izine rastlanıyor. Konuyla ilgili “spekülasyon” uzman filozoflarda dahi eskimiştir, “Protestan inanç beyanlarına” zor rastlanmakta, ve Almanya, her ne kadar en yüksek senfoni orkestrası ve opera binası yoğunluğuna sahip ülke olsa da, müzikte diğer uluslardan daha yaratıcı değildir.

“Güce dayalı içtenlik” sözleriyle demokrasinin siyasi açıdan hiç de doğal olmadığını yaşamış yaşlıların dahi tükleri ürperektir. Günümüz Almanları neredeyse tüm Avrupalı komşularından daha soğukkanlıdır, her türlü yurtseverlik coşkusunun eksik olması bile tek başına bunu ortaya koyuyor. Ama sert, zaman zaman neredeyse kabalığa varan

kabukları altında hala rahat/huzurlu bir iç dünyaya duyulan romantik özlem yatmaktadır. Bu özlem birahanelerde, aile kutlamaları ve özellikle de karnavalda öyle bir tarzda giderilir ki, İngiliz ve Fransızların gözüne bu taşralılık olarak yansır. Alman içtenliğinin kozmopolit yönü de hala açıkça hissediliyor. Almanlar, kentsel Fransızlıklarını ulusal bir istinat duvarıyla örmeye meyilli Fransızlardan farklı olarak, yurtdışının, özellikle de İngilizce konuşan ülkelerin kültürünü, her ne denli bu tek yönlü olsa da, çok istekli bir biçimde alıyor; tek yönlü, çünkü Almancadan İngilizceye değil, tersine İngilizceden Almancaya çok daha fazla kitap çevriliyor.

Almanya “Batıya Giden Uzun Yolda”, tarihçi Heinrich August Winkler’in tanınmış kitabının başlığıdır bu, şu an Batı kültürü ve değerleri topluluğuna neredeyse yetmişmiştir. Ancak bugünden yarına yüzyıllardır ağırlığını gösteren eski bir etkiden sıyrılmak zor. Almanların da, Batılı komşularda rastlanabildiği gibi, kentsel bir nezakete ulaşmış olmaları için daha belli bir süre geçecek. Günümüz Alman yazarlarına kısa bir bakış, kaçının taşralara yerleştiklerini görmek için yeter. Günter Grass, Martin Walser, Botho Strauß ve daha birçok yazar kırsal manzaranın ortasında yaşamakta, yapıtlarında da gerçek bir büyük şehir esintisi yok. 100. doğum yıldönümü nedeniyle bu yıl bir kez daha anılacak olan Arno Schmidt, olmayan kentsellik koşullarında, dünya yurttaşlığı ve taşralılığın eşzamanlı varlığı için adeta klasik bir örnektir. Schmidt’in edebiyat tanrıları Edgar Allan Poe ve James Joyce’ti, kendisi ise bir Papa gibi yazın eleştirisi içeren genelgeler yayınladığı Lüneburger Heide’de, küçük bir köyde yaşıyordu, bunun da belli bir gü-lünç yanı vardı.

Ancak – bunu göz ardı etmemek gerekir – taşralılığın iyi yönleri de bulunuyor. Yeni/eski başkent Berlin’in Paris ya da Londra gibi norm oluşturan bir karizması olmayabilir, ama eski küçük devletlerin birçok başkenti, Almanya’nın neresinde yaşıyor olursa olsun her yurtaşın arabayla en fazla iki saat uzaklıkta bir tiyatroya, operaya, konser salonu, üniversite ya da müzeye ulaşmasına olanak tanıyor. Almanya bu kültürel çeşitliliği ve onun bölgelerdeki eşit dağılımı nedeniyle birçok ulus tarafından haklı olarak kıskanılıyor. Bir artısı da, bu başkentlerden Berlin, Münih, Hamburg, Stuttgart, Frankfurt, Köln, Leipzig ve Dresden gibi en büyükleri arasında yürüyen rekabetin, dünya metropollerinin bir noktaya yoğunlaşmış kültür arenalarından belki de çok daha fazla üretken gücü gün yüzüne çıkarmasıdır.

ÖĞRENCİ MEKTUPLARI

Katharina-Henoth-Gesamtschule

“9 yaşında bir çocuk hayattan ne anlar ki ?” diye düşünmeyin. Hayatı tepetaklak olmuş, alıştığı, sevdiği, bırakıp gitmek aklının ucundan bile geçmeyeceği yaşamını bir köşede bırakıp, hiç bilmediği bir hayata adım atan bir çocuğa sorun asıl yaşamın zorluklarını.

O çocuklardan birisi de benim...

Birgün annem ve babam elimden tuttular, beni bir yere götürüyorlardı. “Nereye gidiyoruz baba?” diye sordum. “Yeni okuluna!” dedi babam. Çok korktum. Henüz bir aydır Almanya’da yaşıyordum ve tek kelime Almanca bilmiyordum. Almanya’da bir okul nasıl, öğrenciler, öğretmenler nasıl onu da bilmiyordum. Babamın bana “mecbursun, zor olsa da alıacaksın!” demesi ile hayatımın nasıl bir yeniliğe açıldığını ve şimdiden boyumdan büyük sorunlarla karşılaşacağım gün gibi ortadaydı.

Okula, sınıfın önüne geldiğimizde, benim tanıdığım, kafamda kurduğum okul ile uzaktan yakından alakası olmadığını farkettilim. Sonuçta Tür-

kiye’nin küçük bir köyünde, küçük bir pembe boyalı okuldan başka bir okul tanıımıyordum.

Sınıfın kapısında “3B” yazıyordu. “Demek ki benim için cehennemin adı 3B diye düşünmüştüm.”

Türkiye’de dördüncü sınıfa geçip, Almanya’da üçüncü sınıfın kapısında durmak, ağrıma gitti, çünkü ben tembel bir öğrenci değildim. Sınıfa girer girmez yeni bir dünyaya girdiğimi hissettim. Herkes bilmediğim bu dilde konuşuyordu. Kimsede üniforma yoktu, tahtadaki yazıyı okuyamıyordum. Herkes kendi havasındaydı hiç bir düzen yokmuş gibi geldi bana. O an sadece oradan çıkmak istedim. Öğretmen beni sınıfa taktim etti ve en arkada bilgisayarın önüne oturttu. Birkaç gün böyle kimseyle konuşmadan öylece geçti. Sonra sınıfta bulunan yaklaşık sekiz türk öğrenci ile tanıştım. Diğer öğrencilerle konuşmadığım için türk arkadaşlar söylenenleri tercüme etmeye çalışıyorlardı. Onlarında türkçesi pek düzgün değildi ve bu du-

rum benim dikkatimi çok çekmişti nasıl bir Türk’ün Türkçesi zayıf olurdu?

Alman öğrenciler beni kabullenmediler. Yaptığım herşey tuhaflarına gidiyor, bana küçümseyici bakışlarla bakıyorlardı. Benim yanımda benimle alay ediyorlardı ve ben bunu bile anlayamıyordum, ama kendimi çok kötü hissediyordum. Sınıfta susup eve gidince hüngür hüngür ağlıyordum ilk aylarda. Zamanla Almancayı aldığım ek ders sayesinde öğrendim, ama haliyle konuşurken çok yanlış yapıyordum. Ama ben Almancayı sıfırdan başlayarak bütün gramer kurallarıyla birlikte düzgün bir şekilde öğrendiğim için öğretmenin sorduğu gramer sorularına burada doğup büyüyen arkadaşlardan daha doğru cevap veriyordum. Ben doğru cevap verdikçe öğretmen beni tebrik ediyordu, diğerleri ise susup kalıyorlardı. Öğretmen konusuna gelince, şansım varmış ki anlayışlı ve sabırlı bir öğretmene denk geldim. Dördüncü sınıfa geçene kadar sıfır Almancası olan öğrencisine

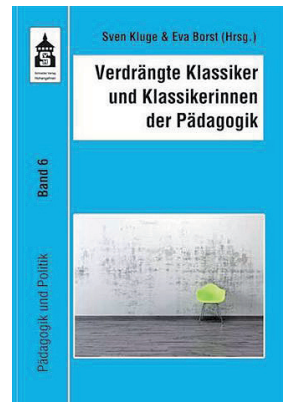
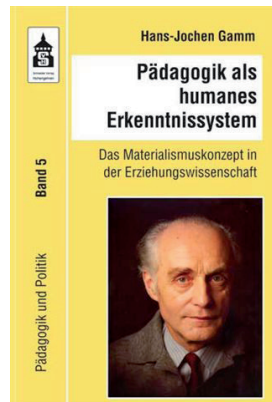
Türk arkadaşlardan yardım isteyerek benimle ilgilendi. Dördüncü sınıfın ortalarında hangi okula gideceğim konusunda da bana destek oldu ve orta seviyede olan “Gesamtschule”ye kayıt olmamı sağladı.

Benim Gesamtschuleye gideceğim belli olduğu zaman sınıfta benimle aynı okulu kazanan tüm öğrenciler “sen daha bir yıldır buradasın ve Almancayı düzgün konuşamıyorsun, nasıl olur da benimle aynı okula gidersin?” diyerek sinirlenmişlerdi. Belki de kendi gururlarına yedirememişlerdi. Hiçbir zaman benim sonuna kadar dayanacağımı düşünemediler.

Şu anda bana bu sözleri söyleyen arkadaşlarımın bazıları bir staj yeri bulamayıp işsiz kalırken, ben 13. sınıftayım ve Abitur yapıyorum...

Ümmühan YILDIRIM

Kitaplar arasında...

JOSEPH ROTH
RADETZKY
MARŞIHEINRICH BÖLL
PALYAÇO

Çeviri: PoliTeknik

Roger Boyes | The Times

Tipik Alman

Britanya, Almanya ve 1. Dünya Savaşı Tipik Alman? Tipik İngiliz

Bu yıl, Birinci Dünya Savaşı'nın patlak verişinin yüzüncü yılı ve bu durum Avrupa'yı düşünmeye sevk ediyor. Uluslararası toplumu, 1914-tarzında tam ölçekli bir dünya savaşına dönüşebilecek bölgesel çatışmayı önlemek amacıyla, doğru biçimde organize ediyor muyuz? Tüm Avrupalıların artık göz önünde bulundurmamak zorunda olduğu bir şey de şu; ırksal ve ulusal stereotipler kanlı mücadelelere sebep olan nefreti nasıl körüklüyor?

Şimdiye kadar, Suriye krizinin içine doğrudan çekilen tek Avrupa ülkesi Türkiye oldu. Avrupa Birliği Esad rejimine yönelik yaptırımlarda bulunmaya devam ediyor. Fakat çoğu Avrupalı için savaş çok uzakta; en çok, kendi sokaklarımızda öldürmek üzere dönen cihatçılar için endişeleniliyor. Britanyalılar, asilere gece görüşlü sağlayan dürbünlerden çok daha fazlasını gönderip göndermeme konusunda kıvranıyor, ancak sonuç olarak hiçbir şey yapmıyor. Tarihinden aldığı en önemli dersin bir kavgadan uzak durması gerektiği olan Almanlar da hiçbir şey yapmıyor. Özgür Suriye Ordusu'nu saklayan, mültecilere konut sağlayan, radikalleşen ve yer değiştiren Suriyeli Kürtler nedeniyle endişeli, uzun geçirgen sınırı nedeniyle sürece doğrudan müdahil ve kendi NATO müttefikleri olan Türkiye'ye daha fazla destek vermesi gereken hiçbir ülkenin aklına gelmiyor.

Birinci Dünya Savaşı; ittifakların ve orduların birbirlerine nasıl bağlı olduğu, bir devletin eyleminin diğerlerini nasıl sürüklediği ve Habsburg, Osmanlı, Rusya gibi imparatorlukların nasıl birlikte yıkıldıklarına dair. Suriye'nin bugün doğurduğu tehlike de budur. Ve ben bu makaleyi yazarken, Rusya ile Ukrayna arasındaki çatışmanın altında benzer bir yıkıcı süreç mevcut. Bir yüz yıl önce olduğu gibi, bunlar tehditkar zamanlar; eski bir düzen, şiddetle bir yenisine boyun eğiyor. Karl Marx, şiddet değişimin ebesidir der ve bu şekilde anlamak için bir Marksist olmanıza gerek yoktur.

20. yüzyılın ilk yarısında birbirlerinin en büyük düşmanı olan Britanya ve Almanya, değişen dünyayla nasıl başa çıkılacağı konusunda bazı dersler verebilir diye, şimdi ilişkilerinin nasıl bozulmuş olduğunu anlamaya çalışıyor. Nedenleri asla Hitler'in savaşı kadar açık olmasa da, Britanya onlarca yıl, Birinci Dünya Savaşı için Almanları suçladı. Pek çok İngiliz ve Fransız, İmparator'u (Kaiser) asmak istedi. Kraliyet Ailesi adını Saxe-Coburg-Gotha'dan Windsor'a çevirdi.

Almanlar bu esnada, kendilerini suçlama konusunda aceleci davranmıyorlardı. 1918'den sonra; vatansever olmayan politikacılar, Marksistler ve Yahudiler orduyu sırtından bıçaklamış olmasaydı (die Dolchstoßlegende) Almanya'nın kazanabileceği yönünde bir görüş halen mevcuttu. Bu da tabii

ki, Alman milli gururunu geri kazanmaya çalışırken Nazilerin mottosu haline gelecekti. Fakat yenilgiyi ya da suçlamayı kabul etmeye gösterilen direnç ve Alman perspektifine göre Berlin'in olduğu kadar Londra'nın da ateşlediği bir savaş yüzünden finansal maliyetleri Almanya'ya yıkan Versay anlaşmasına duyulan kızgınlık, üniversiteler ile okullardaki tarih anlatısının bir kısmını şekillendirmiştir. Erken dönem Alman savaş tarihi, güçler arasındaki silah savaşını, demiryolu sistemini, Balkan ulusalcılığını yani Alman saldırganlığı haricindeki herşeyi suçlamıştır.

Bu durum Fritz Fischer'in 1961 tarihli, Alman elitlerinin çok daha önce, yahut hiç değilse 1902'den bu yana savaş istediğini iddia eden "Griff nach der Weltmacht" çalışmasıyla değişmiştir. Kitap ufak çapta bir kültürel devrime yol açmıştır. Batı Almanyalılar o tarihe kadar, Hitler'in bir aberasyon (kromozomlardaki anormallik), istisnai bir vaka olduğunu tartışıyordu. Fakat Fischer, Almanya'nın 1914'ten 1939'a kadar gerilen dış politikasında bir süreklilik olduğunu gösterdi. Britanya haliyle kitabı övgüyle karşıladı. Onlara göre kitap, Almanlar ve savaş mefhumunun birbirini doğal şekilde tamamladığını gösteriyordu, tıpkı cin ve tonik gibi.

Ancak The Times'in arşivinde gezinirseniz, Birinci Dünya Savaşı'nın kökenlerinin çok daha geriye, belki de ilk stereotiplerin şekillendiği elli yıl öncesine kadar gittiğini göreceksiniz. 1864'te Otto von Bismarck Schleswig-Holstein'ı Danimarka'dan almak için tehditlerde bulunmuştu. Bu, onun Almanya'yı Prusya denetimi altında birleştirecek uzun vadeli planının bir parçasıydı ve gelecekte birleşmiş bir Almanya'nın Kiel'e ihtiyaç duyacağı konusunda netti. Bir tür filo ya sahip olacak ise, dünya çapında bir güç yaratması gerekecekti. Bu durum, Britanyalıları alarma geçirdi. İmparatorluğunun ruhu olan filosu, dünyadaki en güçlü filo ya ve Prusyalılar ile Avusturyalılarla karşı savaşta Danimarkalıları yardıma hazır görünüyor. Fakat belki (ailesi Hohenzollern'ler dahil, Avrupa'nın kraliyet hanedanlarıyla evlenmiş) Kraliçe Viktorya yüzünden ya da basitçe Schleswig-Holstein'ı uğruna savaşacak kadar değerli görmediği için, Britanya savaşa girmemeye karar verdi.

Berlin gazeteleri anında Britanya'nın çizgi romanı sembolü olan "John Bull" karakterini şişman ve kibirli bir figür, tembel ve harekete geçecek cesareti olmayan biri olarak tasvir etti. Diğer Alman çizgi romanları, Britanya aslanını dişleri dökülmüş eski püskü bir kaplan olarak gösterdi. Bunlar, daha önceleri eğer hafif sersem, tilki avcısı bir beyefendi ise latif biri olarak saygı duyulan İngiliz'in ilk düşmanca karikatürleriydi. Artık kuvvet kullanmaktan çekinen bir güçtü, tıpkı bugün hava kuvvetlerini Esad'a karşı kullanmaktan korktuğu gibi.

Almanların, en azından Prusyalıların, Britanyalı stereotipi ertesi yıl değişti. Kraliçe Viktorya 1865'te, merhum kocası Prens Albert'in heykelinin açılışını yapmak ve oğullarından biri olan Saxe-Coburg'lu Alfred'i Almanlara tanıtmak için Bonn'u ziyaret etmişti. Akşam saatlerine, Kraliçenin özel aşçısı Bonn sokaklarında bir yürüyüşe çıkıncaya kadar her şey yolunda gitmişti. Bir grup genç aristokrat öğrenci, Bonn'un dar kaldırımlarından birinde aşçının yolunu kesti ve sokağın öbür tarafına geçmesini istedi. Aşçı öğrencilerden birine yanıt vermeden, Kont von Eulenberg genç adamı kılıcıyla iki kez yaraladı. Aşçı aldığı yaralar nedeniyle öldü. Daha sonra Bismarck'ın kızlarından birinin nişanlısı olacak Kont ise cezalandırılmadı.

Britanya çileden çıkmıştı. "En sıradan Prusyalı bile" diye yazıyordu Londra Llod Weekly gazetesi, "polisten kaçamıyor. Her hareketi için polisten izin alması gerek. Polislin iznini almadan adını dükkanının üzerine yazamıyor ya da zemin katını kiraya veremiyor, arkadaşlarıyla buluşamıyor yahut bir yolculuğa bile çıkamıyor. Sonra da beşikten mezara kadar, onu çevreleyen tüm küçük memurların veya iktidar temsilcilerinin kölesi olması öğretiliyor. Bu gibi etkenler altında, ne türden erdemli bir adam yetişebilir? Dolayısıyla bir tirana dönüşmektedir."

Yani stereotiplerin sabit bir hal alması, Saraybosna'da ateşlenen ölümcül atıştan elli yıl önce olmuştur. Almanlar Britanya'nın kendi isteklerini uygulayamayan veya kendi gücünü kullanamayan, zayıflamakta olan bir güç olduğuna ikna olmuştu. Britanyalılar ise, Prusya önderliğindeki birleşmeye tamamen karşı şekilde, Almanların sadece saldırganlığına değil aynı zamanda bir ulus olarak, direnemediğine veya otoriteyi sorgulayamadığına ikna olmuştu. Bu ulusal klişelerin pek çoğu halen dolaşımdadır. Britanyalılar Almanlarla, emirlere uymaya ve sabahın ikisinde boş bir caddedeki yaya trafik ışıklarında beklemeye hazır oldukları için alay ederler. Almanlar gizlice, Britanyalıların tembelliğini ve verimsizliğini, paraya karşı kayıtsızlıklarını eleştirir. Bugünlerde, haliyle belirli ölçüde karşılıklı hayranlık da besleniyor. Fakat Birinci Dünya Savaşı'ndan bir buçuk asır önce inşa edilen eski korku ve şüpheler, halen pusuda bekliyor.

Bu stereotiplerin şimdi savaş sonrası bir mizaç haline geleceği konusunda tabii ki hiçbir soru mevcut değil. Fakat Britanya'nın Avrupa Birliği'nde kalıp kalmayacağına ilişkin gelecek referandumuna dayanak olacaktırlar. "Alman Avrupası", halen pek çok İngiliz'e göre, yurttaşlarını hakimiyeti altında tutan 19. yüzyılın Prusyalı polisi gibi aşırı regüle edici ve aşırı denetimciydi.

Ekonomik çekişme bunu daha da kötü hale getirdi. Japon Başbakanı Shin-

zo Abe yakın zamanda, Japonya ile Çin arasındaki ilişkilerin 1914'te Britanya ile Almanya arasındaki ilişkilere benzemeye başladığı konusunda uyarıda bulundu. Çinliler buna çok öfkeleni, bu yüzden Bay Abe ne demek istediğini açıklamak zorunda kaldı; birbirlerine güçlü bir ekonomik bağımlılığı olan ülkeler bile savaşa sürüklenebilir. Günümüzün Çinlilerle ilgili Japon çizgi romanlarına bakın, dedi. 19. yüzyılın sonlarındaki Anglo-Cermen çizgi romanlarına nasıl benzediklerini göreceksiniz. Rekabet ve çekememezlik, Almanya'nın geç sanayi devriminden bu yana Anglo-Cermen söyleminin bir parçası olmuştur. En başta Britanyalılar marketlerine gelen ucuz Alman mallarının akışını durdurmaya çalıştılar. Tüm Alman firmaları, ürünlerinin üzerine "MADE IN GERMANY" (Almanya'da üretili) yazısını koymaya zorlandılar. Böylece masum İngiliz tüketiciler bunların ucuz imitasyonlar olduğunu görebileceklerdi. Almanya 1890'larda dünyaya ayak uydurmaya çalışırken, 1990'lardaki Çin gibi muazzam bir taklitçi haline geldi. Fakat İngilizler çok geçmeden, Alman mallarının sadece daha ucuz değil aynı zamanda daha iyi olduğunun da farkına vardı. "MADE IN GERMANY" bir kalite işareti haline geldi.

Yarış devam ediyordu: yeni pazarlar, yeni sömürgeler ve prestij için. Öyle ki bu silahlanma yarışına dönüştü. Britanyalılarınkiyle boy ölçüşebilecek savaş gemileri yoksa, Almanya gelecekteki sömürgelerini nasıl savunabilecekti? Savaş geldi ve geçti. Fakat Almanya, 1920 krizi bir kenarda tutulursa, açıkça Britanyalılardan daha verimliydi. Demek ki stereotiplerimizin tümü, bir kızgınlık dip akıntısına sahip. Almanya başarılı oldu çünkü sanayisi, karının çoğunu modern teknolojiye ve daha genç kuşağın eğitimine yatırmıştı. Britanyalılar, onların sadece görünüşte daha iyi olduklarına inanmayı seçtiler. Sırları askeri disiplinleriydi ve düşüncelessiz karıncalar gibi çalışıyorlardı. Gerçekte ise müşterilerini daha iyi anladıkları ve değişime daha hızlı reaksiyon gösterebildikleri için daha iyiydiler.

Bu yanlış anlaşılmanın hiçbirisi savaşa yol açmaz, sadece gizem ve şaşırma hissine neden olur. Bu yüzüncü yılda, Britanya'daki Alman diplomatlar Britanyalıların ilgisini kanlı Somme muhaberesinden uzaklaştırmaya çalışmaktalar. Söyledikleri ise, bunun çok uluslu işbirliğine yönelik ihtiyacı gösteren bir savaş olduğuydu. Bizler yıl dönümü kutlamasının, savaş kahramanlarının kutlandığı bir an olduğuna inanıyoruz. Fark ise şurada; Britanya, en iyi yıllarını geçmişte yaşadığı hissine sahip ve bu nedenle anılarına sımsıkı tutunmak istiyor; Almanya ise anılarını baskılamakla ya da gelecek için aldığı derslerin kalıbıyla şekillendirmekle yükümlüdür.

Tipik Alman

Alison Smale | New York Times

Çeviri: PoliTeknik

BERLİN - Almanları ve Amerikalıları gözlemlediğim yıllar boyunca, sık sık Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ilk yerleşimcilerin anadili olarak İngilizce yerine Almancayı kabul etmiş olmaları durumunda neler olabileceğini düşündüm.

Amerikalılar dünyadaki en “pingelig” (titiz) halk olur muydu ya da bireysel özgürlüğe olan geleneksel bağlılıkları aynı şekilde olur muydu? Ulusal spor olarak, tanrı esirgesin, Futbolu seçerler miydi? Başka bir kıtadaki bu kadar güçlü bir ülkeyle en azından dilsel bir akrabalığa sahip bir Almanya, 19. yüzyılda ve 20. yüzyıl başlarında, Avrupalı komşularına karşı birleşik gücünü sınama ihtiyacı hisseder miydi?

Elbette, bunlar boş spekülasyonlar. Ancak, belki de, dijital çağ ve neredeyse herşeyi “downloaden” yapabilen bu çağın sakinleri yaşama dair temel Alman ve Amerikan yaklaşımlarından oluşan yeni bir karışım üretiyorlar: Birçok Almanı karakterize eden metodik ciddiyetin çok sayıda Amerikalının sahip olmak için çabaladığı enerji ve asla geriye bakma yaklaşımıyla bir karışımı.

Almanlar ve Amerikalılar hakkında yazmam istendiğinde, ilk olarak, mizahı ele almaya niyetlenmişim. Ancak, Atlantik'in her iki yakasındaki olaylar beni daha ciddi bir şekilde düşünmeye zorladı.

Geriye bakıldığında, Amerika ve Almanya'nın birlikte çalışmaya yönelik çabasının ilk olarak, Almanya ve Amerikan ortak tarihinin belki de en beklenmedik noktasında başladığını görebiliriz - 1945 Nazi yenilgisi ve takip eden yıllarda Batı Almanya'nın yeniden inşa edilmesi süreci.

Bu Sıfır Saat ya da "Stunde Null" noktasında, Almanlar, geride kalan Nazi liderlerinin yargılanmasına öncülük etmekle yetinmeyen, bunun yanı sıra yeni filmler ve müzikler de getiren ve ekonomilerini - ve askeriye-yi- yeniden inşa etmek için Alman sanayicilerine yüzlerce milyon dolar hibe eden ya da borç veren Amerikalı askerlerin getirdiği fikirlere ve yöntemlere açıklardı.

Sonuç itibarıyla, Almanya'nın seçkinleri arasında yer alan birçok kişi, şu anda, bu dostun ve öğretmenin, Amerika Birleşik Devletleri'nin Şansölyenin telefonunu dinlemekten ya da milyonlarca Almanın elektronik verilerini toplamaktan çekinmediğinin ortaya çıkmasının yol açtığı öfke ya da en azından hayal kırıklığını sindirmekte zorluk çekiyor.

Sosyal Demokrat lider Sigmar Gabriel, partisinin geçen sonbaharda Leipzig'de yapılan kongresinde konu hakkında belki de en doğru yorumda bulundu. Sigmar Gabriel'e göre, NSA skandalı, "her birkaç yılda bir önümüze düşen sıradan casus skandallarından daha fazlasını ifade ediyor.

“Amerika Birleşik Devletleri, Almanların birçok konuda minnettar olduğu, bizi Hitler'den kurtaran, Marshall Planı'yla refahı mümkün kılan ve II. Dünya Savaşı'nın yıkımından bizi çıkaran, ardından müttefik kuvvetlerle bizi on yıllar boyunca korumuş olan aynı Amerika Birleşik Devletleri, şimdi Atlantik ötesi ortaklığımızın en önemli temelini tehlikeye atma yolunda. Bu temel, on yıllar boyunca, bireysel özgürlüğün

ve mahremiyete saygının her şeyin üzerinde tutulduğu ortak bir değerler sistemi. Bu değer sisteminde, devletin bireysel özgürlüğü sınırlandırabilmesi için oldukça iyi nedenlere sahip olması gerekir. Gerekirse, bu nedenleri kamuoyuna açık bir şekilde gerekçelendirmesi ve mahkemeye götürmesi gerekir.

Bu, transatlantik değerler birliğinin kalbi ve herşeyin tam tersi olduğu, devletin herşeyi yapabildiği ve bireysel özgürlüğün ancak devletle kesiştiği ölçüde genişletilebildiği Doğu Bloku'ndan en büyük farkıydı.

İstihbarat servislerinin herşeyi gizlice dinleyebilmesi ve bununla da kalmayıp özel şirketleri devasa veri toplama noktalarıyla buna dahil etmesi durumunda, tam da bu değerler birliği zarar görmektedir.”

Gabriel'in derin bir içerleme içeren bu sözleri söylemesinin ardından, Almanlar, Rusya'nın Avrupa'daki istikrar ve güvenlik kavramlarını altüst ederek Kırım'ı ilhak etmesi karşısında, sahip oldukları değer sisteminin ikinci bir şoka maruz kaldığına tanık oldular. Bu altüst oluş, başka hiçbir yerde, Rusya ile yüzyıllara yayılan bir savaş ve ticaret geçmişine sahip ve günümüzde ise, kısmen İkinci Dünya Savaşı'nın kefareti, kısmen de gerçek bir hayranlık ve pragmatik bir umudun sonucu olarak, on yıllardır iyi niyet ve nakit para yatırımı yapan Almanya'da olduğundan daha kuvvetli olmadı.

Böylece, araları ne kadar bozulmuş olsa da, Almanlar ve Amerikalılar, en azından stratejik anlamda, hızlı bir şekilde tekrar bir araya geldiler ve açıkça ağız birliği yapıyorlar. Şansölye Angela Merkel Moskova ile iletişim kanallarını açık tutmaya devam ediyor, ancak Vladimir Putin'e karşı rahatsızlığını gizlemiyor. Ayrıca, Merkel, Almanya'nın Rusya ile olan temasları korumaya yönelik ticari gereksinimlerini kabul etmekle birlikte, Siemens'in patronu Joe Kaeser'in - Rusya'da 160 yıldır ticaret yapan uluslararası büyük bir şirketin başındaki insanın sadakatini sunmaya gelmesi ve bu noktaya dikkat çekmekten çekinmemesinin ne anlama geldiğini bilen bir Alman sözcüsü - yalnızca Moskova'yı ziyaret etmekle kalmayıp Putin'i de ziyaret etmesi konusunda açıkça mesafeli bir tavır aldı.

ABD Büyükelçisi John Emerson - Merkel'in cep telefonu skandalı patladığında, Almanya dış işleri bakanlığına çağrılan yakın tarihteki ilk Amerikan diplomat - güveni yeniden tesis etme konusunda Şubat ayı başında Alman ticaret dünyası liderlerine seslenirken Soğuk Savaş dönemine atıfta bulundu.

“Soğuk Savaş krizlerini çözdük” diyen Emerson, şöyle devam etti: “Bugüne ait çelişkileri kesinlikle çözebilmemiz gerekiyor. Eskiden, sorunlar megaton birimiyle ölçülürdü. Günümüzün dijital dünyasında, ölçü birimi artık megabayt”. Emerson, dostların birbirini hayal kırıklığına uğratabileceğini, ancak farklılıkların genellikle çözüme ulaştırıldığını ekledi. Kaliforniyalı diplomat şöyle sürdürdü sözlerini: “Bunun üstesinden geleceğiz, çünkü bunu yapmamız şart”.

Ancak Amerikalıların tüm gayretine rağmen, en örnek öğrencisiyle olan ilişkileri, belki de geri döndürülemez bir şe-

kilde değişti. Tekrar birleşen Almanya, iyi yapılmış makinelerini ihraç etmek dışında herhangi bir konuda liderliği almak için hala isteksiz olmakla birlikte, dünya politikasına bakışını değiştirmesi gerektiğinin farkında. Ocak ayındaki Münih Güvenlik Konferansı'nda Başkan Joachim Gauck, ülkesinin özellikle de Nazi geçmişinin arkasına saklanarak sorumluluktan kaçamayacağını söyleyen belki de ilk Alman lider olarak dikkat çekti.

Almanların bu çağırısı dikkate alıp almayacakları henüz belli değil ve - gerçekten de, Kırım krizi Almanları sık karşılaşılmayan erken bir teste maruz bıraktı. Gauck'un daha aktif bir tutuma yönelik çağırısı Münih'te hem dışişleri hem de savunma bakanları - “büyük koalisyon” hükümetinin Sosyal Demokrat ve Hristiyan Demokrat kanatlarını temsil eden- nezdinde yankı buldu. Ek-sik olan tek ses Merkel'di.

İhtiyatı elden bırakmayan Merkel dış politika hakkında bir yorumda bulunmaktan kaçınıyordu. Ancak hemen ardından, bir sonraki kriz kapıya dayandı: Kırım. Politika, süratle ve kendiliğinden Amerika'ya doğru yön değiştirdi.

Peki, yön değiştiren politika Almanları da yanında sürükleyebilir mi? Bundestag'da dış işleri komitesinin Hristiyan Demokrat başkanı Norbert Ro(ünlü değişimi)ttgen, zenginliğin keyfini çıkarmak için rahat bırakılmak isteyen ve diplomatik, askeri ya da ekonomik yükü omuzlamak yerine “dev işi” dediği bir ülkede yaşamayı tercih eden Almanların kanaatkarlığından rahatsız olduğunu açıkça dile getirdi.

Bu tutum, Amerikan yaklaşımına önemli ölçüde ters. Avrupalılar - ve diğerleri - kendi iradesini empoze ettiği için Amerika Birleşik Devletleri'ni eleştirmek veya Washington'ı Amerikan kıyılarının ötesindeki işlere çok az müdahale etmekle suçlamak arasında gelip giderken, Amerikalılar genellikle liderlerinin çağırısını destekliyor.

Kırım hakkında, Başkan Obama, sert tedbirlerle - gerekirse daha kötüsünün olabileceği tehdidiyle beraber bireyler üzerinde yasaklar, AWACS gözetleme uçaklarının ve F-16 savaş jetlerinin Polonya ve Romanya gibi NATO üyelerine sevkıyatı - ne Amerika'nın ne de müttefiklerinin Ukrayna üzerinden savaşa girmeye ne de Kırım'ı yeniden almaya niyetli olduğuna dair net bir mesajdan oluşan bir cevap verdi.

Obama'nın tutumu, Merkel'in ilke ve pragmatizmden oluşan tutumuyla eşleşiyor. Ancak, Almanlar tamamen ikna olmuş değil. Etiketlendikleri şekliyle “Rusya'ya anlayışla yaklaşanlar” Atlantik yanlısı eski asker, Die Zeit yazarı Josef Joffe'ye göre, eski solcu Moskova yanlılarından mantıkla hareket eden realistlere ve Putin'in gerekçelerinin “anlaşılmasıyla” sakinleştirilebileceğine inananlara kadar birçok farklı eğilimi içeren bir “yamalı bohça”.

Almanların konforlarına fazla düşkün olup olmadığını ya da Rus “ayısını” aktif bir şekilde sakinleştirip sakinleştirmeyeceklerini sorgulayan ve bu meraklarını kamuoyuyla paylaşan gazeteciler ve politikacılar oluşan tepki nedeniyle şaşkın. Mail kutularını dolduran eleştiriler bir şekilde planlanmış

olabilir, ancak en az bir yorumcunun bana söylediği gibi “bu ülkede neler olup bittiğini gerçekten merak ediyorum”.

Belki de, herşey karşın, bu dilin bir rolü var - insan ilişkilerinin doğal düzensizliğini maskeleyen görünüşte kaya gibi sert bir düzen.

Geçen yaz Almanya'ya muhabir olarak geri döndüğümde beri Alman-Amerikan ilişkilerindeki değişime dair en çarpıcı tablolardan biri Heidelberg'deki çok katlı Campbell Barracks'in kapatılmasıydı.

Etkinlik mütevazı bir askeri törenle dikkat çekti, ancak belli bir yaştaki Almanlar için - savaş sonrasında askerlerin gelişini hatırlayabilenler, burayı Soğuk Savaş'ın tüyler ürpertici karargahı olarak anımsayanlar veya bölünmeyle birlikte büyüyüp Batı Almanya'ya Amerikan desteğini takdir edenler için - bir dönüm noktasıydı. Heidelberg belediye başkanının konuşma sırasında dikkat çektiği üzere, daha genç nesillerin açıkça zayıflamakta olan bağı hissedip hissetmeyeceği belli değil.

Masalları anımsatan kalesi ve dramatik atmosferiyle Heildelberg'i ziyaret eden Amerikalı ünlülerden biri de Mark Twain'di. Çok iyi bilindiği üzere, Alman diliyle uğraşmış ve bu dil üzerine yoğun bir şekilde düşünmüştür, görünüşte kaya gibi sert bir yapıya sahip olan Alman dilinin sıklıkla gevşek bir kuma dönüşüğünü söyler. Belki de, iki yüzyıl önce Amerika'daki ilk yerleşimcilerin İngiliz dili yerine Alman dilini seçmiş olsalardı ölçülebilecek zorluklara dair daha iyi bir örnek - ve Amerikalı ve Almanların birbirlerinde bulduklarını sandıkları ve yalnızca yeni oluşan farklılıkları keşfetmekten ibaret olan şeyin daha uygun bir tanımı olamazdı.

Mark Twain'in Alman dili hakkındaki ünlü denemesinde fark ettiği üzere, “bu kadar baştan savma ve sistemsiz ve bu kadar akılda kalıcılıktan uzak ve kavranması zor başka bir dil daha yok. Her girdikçe içine bu denizin, dalgalarla oradan oraya çaresizce savruluyor, nihayet bir kural, bir kara parçası, sağlam bir zemin buldum deyip soluklanmak istiyor ve heyecanla sayfaları çevirmeye başlıyor, ama şu cümleyle karşılaşyorsun; “aşağıdaki istisnalara dikkat edin!” listeyi inceleyince istisnaların kuralı anlatmak için verilen örneklerden daha fazla olduğunu görüyorsun.”

Bu kadar az sağlıklılıkta bir dilsel zeminde iki ulus nasıl anlaşılabilir diye sorarak hayıflanıyor Amerikalı yazar. “On tane sözcük türü vardır ve 10'u da sinir bozucudur. Almanca bir gazetedeki ortalama bir cümle ulu ve müessir bir ucu bedir; koca sütunun yarısını kaplar ve on sözcük türünün tümünü de içerir.” Bu sözcük türleri, Twain'in Alman dili “müzesinde” gurur duyduğu sözcükler olan “Dilettantenaufringlichkeiten,” veya “Stadtverordnetenversammlungen” sözcükleri gibi Twain'in “alfabetik dizilere” benzettiği bileşik kelimelerde kaynaşır.

Ve Twain şöyle sorar: “Bu sözcükler genel olarak yazar tarafından yazarken oluşturulan bileşik sözcüklerse ve hiçbir sözlükte bulunamıyorsa, derin düşünceleri algılamak ne kadar mümkün?”

PD Dr. Daniel Schönpflug Sébastien Vannier
Centre Marc Bloch - Humboldt Üniversitesi Berlin

Çeviri: PoliTeknik

Tipik Alman

Le Schwarzes Brett Berlin Centre Marc Bloch'da Fransız ve Almanların Karşılaşması

Enstitümüzün girişinde bir “kara tahta” (Schwarzes Brett) asılı. Burada çalışan Fransız bilimciler ona “le Schwarzes Brett” diyor. Hiçbirinin aklından bu tahtaya “tableau noir” demek ya da riskli herhangi bir çeviriye kullanmak geçmez. Bununla birlikte tüm Alman çalışanlar enstitümüzü “Centre Marc Bloch” olarak adlandırıyor ve “Marc Block Merkezi”nden söz etmek yerine, aksanlarını Fransızca “Centre” sözcüğünü sesleterek test ediyor. Ve böylece burada, aramızda, genelde “frallemand” dediğimiz tuhaf bir dil oluşuyor.

Alman-Fransız ilişkileri M.S. 742 yılında, Büyük Karl Avrupa imparatorluğunu çocukları arasında bölüştürdüğünde başlıyor. İlişkiler hiçbir zaman kolay ya da bunun ötesinde çok tabii ilişkiler olmamıştır ve günümüzde de durum farklı değil. Napolyon savaşlarıyla birlikte Almanya ve Fransa'nın kanlı çatışmalarına sahne olan “ezeli düşmanlık” dönemi başladı. Acılarla dolu bu çağ, her iki tarafta çok sayıda ölüme neden olan İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesiyle son buldu. Ama 1963'te Konrad Adenauer ve Charles de Gaulle'un tarihi kucaklaşması ve imzaladıkları anlaşmayla başlayan “ebedi dostluk” çağı da farklı çıkarılardan, yanlış anlaşılmalardan ve sürtüşmelerden arınmış değildi.

Berlin'in hareketli kent merkezinde yer alan Friedrich Sokağı'ndaki Centre Marc Bloch, Fransa ve Almanya arasındaki bu gerilimli dostluğun bir ürünüdür. Marc Bloch Araştırma Enstitüsü Berlin Duvarı'nın yıkılmasından kısa bir süre sonra kuruldu. Alman ve Fransız hükümetleri, o dönemde, diğer Avrupa ülkelerine de açılan bir sosyal bilimler araştırma merkezinin hayata geçirilmesini kararlaştırmıştı. 8 Eylül 1994'te bir kutlamayla açılan enstitüye Fransız tarihçi Marc Bloch'un (1886 – 1944) adı verildi, kendisi her iki ülke arasında gidip gelen bir gezgindi – 1944'te Nasyonsosyalistlerin Siyasi Polis Teşkilatı Geheime Staatspolizei tarafından vurularak öldürülmüştür. Yirmi civarında biliminsanı, aynı sayıda konuk araştırmacı, tüm dünyadan ve toplum ve sosyal bilimlerin her branşından kırk doktora öğrencisi (aralarında iki de Türkiye'den) ile Centre Marc Bloch, kuruluşundan bu yana geçen yirmi yılı aşkın süredir uluslararası araştırmaların ve öğretimin dinamik olduğu bir yerdir – ve Alman-Fransız ilişkilerinin farklı boyutlarına bir göz atmak için elverişli bir kuledir: Devlet başkanı ziyaretlerinden günlük yaşamdaki karşılaşmalara kadar.

Geçen yıl Centre Marc Bloch temsilcileri olarak 1963'te imzalanan ünlü Elysee Anlaşması'nın ellinci yılı etkinliklerine katılabiliştik. Biz bitmeyen zincirleme bir resmi devlet törenine maruz kaldık, ama Alman-Fransız karşılaşmasının harika anlarını da yaşadık. 21 Ocak 2013'te başbakanlık konutunda Alman Şansölyesi Angela Merkel ve Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande, her iki ülkenin öğrencileri ve üniversitelerle bir görüşme için biraraya geldi. Avrupa'nın yazgısı hala uçuşumun eşiğindeydi. Hollande birkaç hafta öncesinde cumhurbaşkanlığı görevini üstlenmişti. Seçim vaatlerinin birçoğu Almanya'nın izlediği kriz yönetimi politikalarını hedef alıyordu. Ama politikacıların alışılmış, donuk, tımtırlı sözleri yerine, bir gülüm-

laşık 150 Alman-Fransız öğrenim dalı kuruldu. Bunun dışında bir dizi enstitü iki ülke arasında her gün kültürel ve bilimsel alışverişte bulunulmasını sağlıyor: Almanya'da Français Enstitüsü, Fransa'da Goethe Enstitüsü, Paris Alman Tarih Enstitüsü ve Centre interdisciplinaire d'études et de la recherche sur l'Allemagne buna birer örnektir.

Öte yandan bilindiği üzere bilimsanları kozmopolittir! Dilsel engeller onları zorlamaz ve kültürlerarası yeterlikleri de üniversitede okumuşlardır! En azından öyle olduğu iddia edilebilir. Ama günlük yaşamda ciddi bir sıkıntı yaşanabilir. Örneğin Fransa'da seminerler daima saat başında başlar; Avrupa'nın çalışkan, örnek öğrencisi Almanlar ise kendilerine “cum tempore”

BERLİN'İN HAREKETLİ KENT MERKEZİNDE YER ALAN
FRIEDRICH SOKAĞI'NDAKİ CENTRE MARC BLOCH, FRANSA VE ALMANYA
ARASINDAKİ BU GERİLİMLİ DOSTLUĞUN BİR ÜRÜNÜDÜR.

semeyle ve hatta kendilerinden pek de beklenmeyen cüretkar bir mizahla birbirlerini karşıladılar. Hollande Fransız sosyal devletin kazanımlarından – 35 saat haftalık çalışma süresi, emeklilik yaşının yüksek olmaması – söz ettiğinde, Merkel ona masumca kendisine Fransa'da bir iş bulup bulamayacağını sordu... Her iki devlet başkanı akşam yemeğinde birbirine “sen” diye hitap etmeyi önermişlerdi. Öyle ki Devlet Başkanı şansölyeye “Angéla” diye hitap etti – ve aksanı nedeniyle şansölyenin kulağına tanıdık gelen adı, adeta bir Fransız şansonunda söylenen bir ada dönüşü.

Neyse ki Centre Marc Bloch'ta gelişen akademik ilişkiler siyasi ilişkilerden çok daha basit. Onlar Fransa ve Almanya arasında ince örülmüş, dünyada benzeri olmayan bir ağın parçasıdır. Centre Marc Bloch dışında binlerce Alman-Fransız enstitüsü bulunuyor. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan birçok kardeş kent öncü bir rol oynamış ve düşman toplumlar arasındaki teması geliştirmiştir. 1963'te imzalanan Elysee Anlaşması'yla kurulan Alman-Fransız Gençlik Kurumu tarafından yürütülen çalışmaların odağında gençlerin birbiriyle alışverişleri ve karşılaşması duruyor. Yüksekokul ve araştırma alanlarında işbirliği 1980'li yıllardan bu yana hızla devam ediyor. Alman-Fransız Yüksekokulu sayesinde her iki ülkeden öğrencilerin iki kültür hakkında deneyim edinmelerine olanak tanıyan yak-

ile bir iyilik yapıyor, bir diğer ifadeyle kurslarını çeyrek saat sonra başlatıyor. Almanlar zamandan tasarruf eden insanlar olduklarını meslektaşlarıyla oturdukları öğle yemeğinde de kanıtlıyor. Fransızlar açısından öğle yemeği ana yemekle henüz yeni başlarken, Almanlar tedirgin halde ayaklarını yere sürtmeye başlıyor. Fransızlar tatlılarını ve kahvelerini ısmarlarken, Almanlar huzursuz, sevgili çalışma masalarının başına dönmenin hayalini kuruyor. Buna karşın Fransızcada “paydos” sözcüğü adeta yok.

Ünvan kullanımı da güçlük çıkarıyor. Almanya'da akademik dereceler özdeşliğin bir parçasıdır. Kartvizite, kapı ziline ve kimliğe yazılıdır. Ünvan ne denli uzunsa, sağında duran adın sahibi o denli önemli bir kişidir. Fransa'da akademik ünvanların bu tür simgelerini kullanan daha çok dolandırıcı olma şüphesi taşır. Fransa'da şu geçerli: Stetoskobu kullanamayana doktor denmez. Ve buna rağmen bazı Fransız meslektaşlar – örneğin bir toplantı programında – Alman meslektaşın sunumu kendi sunumlarından iki kat daha uzun olunca kırılıyorlar.

Ancak günlük yaşamın tuzaklarından daha zor olan şey, yalnızca birlikte konuşmak değil, aksine birbirini gerçekten anlamaktır. “Le Schwarzes Brett” söz konusu olduğunda yanlış anlaşılma riski sınırlı. Ama “Frallemand” dilinde,

bilimsel düzeyde politika, toplum, tarih ve kültür konularında iletişime geçmek pek de kolay değil. Burada sinsili olan sözümona “yanlış arkadaşlardır”, yani “faux amis”lerdir. Örneğin Almanca “gösteri” (Demonstration) sözcüğü öyle bir tınıya sahiptir ki, Fransızca bir sözcüğe dönüşmesi için onu yalnızca genizden sesletmenin yeterli olacağı izlenimi verir. Gerçekte ise gösterinin Fransızca karşılığı “manifestation”dur. Her kim “sergi” (Ausstellung) sözcüğünün anlamını İngilizceden çıkarsama yaparak, bir “belle exhibition”dan söz ediyorsa, o ister istemez garip cinsel tercihleri olan bir insan şüphesi uyandırır. Bu arada kavramın Fransızcadaki doğru kullanımı “exposition”dur. Daha fazla zorluk yaratan ise her iki dilde kulağa aynı gelen, ama farklı anlamlar taşıyan terimlerdir. Almanca “Gewalt” kavramı hem bir kişiye uygulanan fiziki saldırıyı olduğu kadar, bir devletin otoritesini de ifade eder (“Gewaltenteilung” (erkekler ayrımı) kavramı gibi); Fransızcada ise iki sözcük kullanılıyor “violence” ve “pouvoir”. Aynı biçimde Fransızca “homme” sözcüğü karışıklık yaratacak tarzda Almancada “erkek” olduğu gibi “insan” anlamına da gelebilir. Felsefenin iyi aydınlatılmamış söz varlığının derinliklerinden – Heidegger'in “esas olan”ından Jacques Derrida'nın “fark”ına (différance) kadar – söz etmeye dahi gerek yok. Yanlış anlaşılmalara karşı yalnızca sabırlı olmak işe yarar. Diğer konuyu gerçekten anlayıncaya kadar konuşmak ve dinlemek, açıklamak ve tartışmak. Centre Marc Bloch'un oturumları bazen ister istemez biraz daha uzun sürüyor. Bu çok zahmetli, ama bir o kadar da ilgi çekici – hatta bağımlılık da yapabilir.

Centre Marc Bloch'un kara tahtası birçok kişinin iki kültür içinde düşünme ve çalışmanın, yaşamının tadına doymadığının kanıtıdır. Bu yaşam daima yeni sunumlara davet etmeyle, kolokyum programları ve tartışmalarla doludur. Ve tüm bunların arasında sık sık yeni doğmuş tatlı bebeklerin resimleri asılı. Adları “Johann” ya da “Jean”, “Lea” ya da “Léa” ve birçoğunun babası Fransız, annesi Alman... veya tam tersi. Demek ki Alman-Fransız ilişkileri – her ne denli zor olsalar da – son derece verimli olabiliyor.

PD Dr. Daniel Schönpflug

Centre Marc Bloch Müdür Yardımcısı
Sébastien Vannier

Centre Marc Bloch Basın Sözcüsü

1. sayfadan devam

30 Mart Yerel Seçimleri

arak, %45 ile seçimi kazandı. %27 ile CHP ikinci, MHP ise %18 ile üçüncü, BDP ise %5 ile dördüncü parti oldu.

Güvensizlik, kamplaşma ve sonuçlara itiraz had safhadaydı ve birçok sandık defalarca yeniden sayılıyordu. Seçimlerden bir hafta sonra itirazlar hala sürüyor, Ağrı'da oylar 15'inci kez yeniden sayılıyordu ve hala bir resmi sonuç yoktu. Ve seçim sonuçları tartışılmaya başlandı. Seçim öncesinde kimilerine göre AKP büyük oy kaybedecekti, çünkü demokratik hakları kısıtlamış, Twitter'i, Youtube'u yasaklamış ve en büyük rüşvet olaylarına karışmıştı. Dolar artmış, ekonomi küçülmüş, Suriye'yle "savaş" kapıdaydı. "Bölgesel Güç"ten "Değerli Yalnızlık"a geçilmiş, Amerika, Avrupa ve NATO ile ilişkiler gerilmişti. Cemaatle kapışılmış, piyasaya sürülen tapeler ve kasetler Erdoğan'ı yalnızlaştırmıştı. Hükümet ilk defa "kelle" veriyor, bakanlar istifa ediyordu. Cumhurbaşkanı Gül de ortalıkta görünmüyor, Hakan Şükür "bayrak" açıyordu. En önemlisi de GEZİ Olayları'nda halkın sokağa çıkmasıydı. Bu ortamda Erdoğan mutlaka oy kaybedecekti. Tersine ancak seçim hileleriyle ya da muhalefetin seçime iyi hazırlanmasıyla açıklanabilirdi.

Nitekim öyle de oldu. Birçok usulsüzlük haberi geldi. Fazla basılan seçim pusulaları, kesilen elektrikler, Suriyeli

mültecilerin oy kullanması, sandıklardan çıkan fazla oylar buna örnek olarak gösterildi. Fakat bu hala AKP'nin (2009'a kıyasla) %6-7'lik oy artışını açıklamaya yetmiyordu.

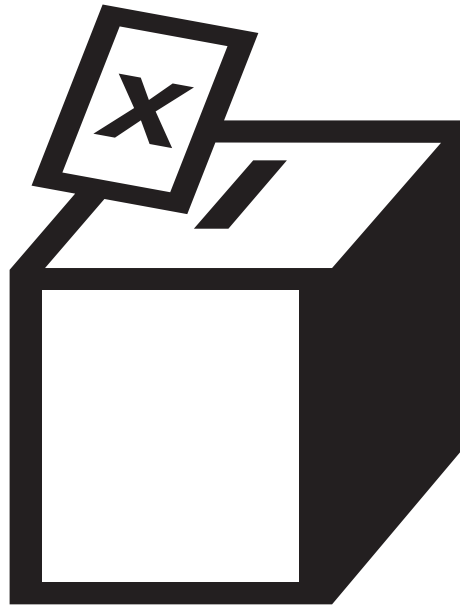
Sıra muhalefete, özellikle de CHP'ye gelmişti. Kimilerine göre CHP'nin halkı kucaklayacak bir parti programı bulunmuyordu. Cemaatin başlattığı "17 Aralık Operasyonu"na mesafeli durmayıp, onunla işbirliği yapıyormuş gibi görü-

nüyor ve kasetlerden medet umuyordu. Kimilerine göreyse Erdoğan'ın başarısı, tutuklu bulunan bütün Ergenekon ve Balyoz sanıklarının serbest bırakması ve bunun hepsini "cemaat yaptı" algısını yaratmasıydı. Böylece bütün hukuksuzlukların, dinlemelerin ve haksızlıkların arkasında "cemaat var" algısı yaratılıp, AKP'nin kendisini "habersiz ve mağdur" göstermesiydi. Zaten bütün Sol ya da ulusalcılar hep "F-tipi örgütlenme"den söz etmiyor muydu?

Kimilerine göreyse nedeni Twitter ve Youtube yasaklarının zaten halkın çoğunluğunu etkilememesiydi. Halkın yaklaşık %60'ının internet aboneliği bulunmadığı ve yaklaşık %85'inin Twitter hesabı olmadığından, bu yasaklar seçmen üzerinde fazla etkili olmuyordu. Yapılan yolsuzluklar ise hiç etkili olmamıştı, çünkü zaten "diğerleri" de çalmamış mıydı? Ve zaten 4 bakan da istifa etmemiş miydi? "İleri demokrasi-lerde" bu böyle olmuyor muydu?

Bazıları ise AKP'nin %5 oy kaybettiği (2011 genel seçimlerine göre) ve muhalefetin ise oyunu %2-3 arttırdığı yorumunu yapıyordu.

Bütün bu argümanlarda pekala bir haklılık payı olabilir ve gerekçeler çoğaltılabilir. Fakat 30 Mart yerel seçim sonuçlarına bakıldığında görülen en önemli tablo, oy dağılımında genel anlamda belirleyici bir değişikliğin olmadığı, 2010 Anayasa Referandumu'ndan bu yana toplumun artarak siyasallaşan iki blokta kamplaştığı, kutuplaşmada muhafazakar kesimin uzun bir deneyimi olduğu, muhalefetin ise oylarına sahip çıkarak, gecikmeli de olsa safları sıkılaştırmayı başardığıdır.

ÖĞRENCİ MEKTUPLARI

"İstemek her şey değil"

Bir gün sınıfımla birlikte iş ve işçi bulma kurumuna gittik. Orada çalışan bir bayan sınıftakilere meslek yapmayı önerdi. Bizlere meslek yapmanın okula gitmekten daha iyi olduğunu anlatıyor ve bu konuda bizleri ikna etmeye çalışıyordu. Daha dokuzuncu sınıftaydım, ama hedefim belliydi, Abitur'umu yapıp üniversiteye gitmek istiyordum. O gün meslek rehberliği yapan kadın sınıfımdaki bütün öğrencilere teker teker ileride ne yapmak istediklerini sordu. Hepsine meslek yapmak istiyordu. Sıra bana geldiğinde çekindim ve doğruyu söyleyemedim ve ben de diğerleri gibi meslek

yapmak istediğimi dile getirdim. Daha sonra sınıf öğretmenimle yalnız konuştum. Ona meslek yapmak istediğimi fakat bundan önce Abitur yapmak istediğimi söyledim. Kendisi beni aşağılamışçasına: "İstemek her şey değil" dedi.

Bana güvenmiyordu. Buna şaşırma-mıştım, fakat o an bunu duymak yine de üzmüştü beni. Umutlandırıcı şeyler, bana destek olmasını dilerdim. Sınıf öğretmenimin genelde yabancılara karşı tutumu böyleydi, önceleri yanlış anladığımı düşünüyordum, fakat geriye dönüp baktığımda bunu kasıtlı yaptığını

düşünüyorum. Alman öğrencilerine hep destek oluyordu, birşeyleri başaramayacak olanlar ise hep yabancı kökenlilerdi nedense. Ben de hedefime ulaşmak için herşeyi yaptım ve şu an 13. sınıftayım... yani hedefime ulaşmama çok az kaldı.

Fatma AKKUŞ

Prof. Dr. Seyhan HASIRCI | Koblenz-Landau Üniversitesi

Almanyada Beden Eğitimi Dersleri ve çocuklarımız

"Değerli Okurlarım yayın hayatına yeni başlayan bu gazetemizde, sizlerle sağlık ve spor ilişkisini tartışan böylesi bir yazımla merhaba demek istedim."

Almanya da alman vatandaşlığına geçmemiş bulunan 7,4 milyonun üstünde yabancı insanın yaşadığı bilinmektedir ve bu yabacıların üç büyük grubundan bir tanesini istatistiksel bilgiler doğrultusunda Türklerin oluşturduğunu (%26,6) görmekteyiz, bunları sırasıyla eski Yugoslavya (%14) İtalya (%8,4) ile izlemektedir (2003 istatistik yılı).

Göçmenlerin Almanya'daki böylesine yüksek düzeyde olmasının geçmişteki bir takım nedenlerden dolayı açıklanabilir. İkinci dünya savaşından sonra özellikle 50 li yılların ikinci yarısından itibaren yıkılmış harap olmuş Almanya'nın mutlaka dış bir işçi gücüne ihtiyacının olduğuna dayanmaktadır.

Özellikle bu gücün öncelikli olarak Akdeniz ülkelerinden ve özellikle Türk ve İtalyanlardan olması Alman çalışma bakanlıklarınca uygun görülmüştür. Bu bireyler göçmen değil sadece belirli bir süre burada çalışan ve daha sonra ülkesine dönmek üzere gelen bireylerden oluşmakta idi ve bu konular her iki ülke arasında bu şekilde kararlaştırılarak hayata geçiriliyordu. Bu bir Rotasyon model olarak ta benimsenmişti. Ama ilerleyen yıllar zaman içerisinde gerçekler şunu gösterdi ki bu organizasyon formu, bir rotasyon modeli de yanında getirerek her geçen gün Misafir işçi konumunda olanlar artık Almanya'da kalma ve yaşamlarını burada devam ettirme ve ayrıca da Türkiye'de bulunan aile fertlerini de yanlarına alma gibi düşünceleri oluşturmaya başladılar (Nasser 1994).

Özellikle doğu bloğu ülkelerin yıkılmasından sonra, aralarına bir de doğu Avrupalı insanların katıldığı heterojen gruplu göçmenler her geçen gün alman halkının merkezi bir parçası haline gelmiştir. Onların hayatını, dil öğrenimi, resmi makamlarla iletişim, yerli halkın yabancı düşmanlığı, içinde yaşadıkları ülkenin toplumuna uyum, kötü konutlar, okullardaki sosyal eşitsizlik, meslek eğitimi ve iş gibi spesifik zorluklar oluşturuyor.

Göçmen kadınların büyük bir kısmı hala aleniyetle yalnız başına yaşamaktadır, farklı bir anlatımla; daha rastlayamayacağımız göçmen bir gruba ait olup, Almanya'daki yaşama tam olarak

iştirak edemediği gibi uyum sorunları yaşamaktadır. Burada göçmen çocuk ve kadınların Alman spor sisteminde gereğinden çok az olarak yer aldığı görülmektedir. Oysaki son yıllarda Spor Bilimi alanında yapılan tüm araştırmalar; Spor yapmayan insanların spor yapanlara oranla kalp ve kan dolaşım sistemine bağlı hastalıklara daha çok ve daha erken yaşlarda yakalandıklarını ortaya koymaktadır. (Örn. Almanya da koroner damar hastalıklarından yılda 75-80 bin kişi hayatını kaybederken, bu sayı ülkemizde maalesef daha yüksek bir düzeyde olup en çok ölüm olaylarının ilk sırasında yer almaktadır). Dolayısı ile çok sayıda insanın hastanelerde yattığı ve büyük miktarda ilaç tüketimi yaparak ekonomiye büyük yükler bindirdiği bir gerçektir.

Almanya'daki göçmen kız ve kadınların hareket ve spor aktiviteleri

Göçmen kız, kadın ve çocuklarımız Almanya'da gittikçe gelişen spor sahnesinde yeterince yer almayan bireyler olması üzücüdür. Göçmen kız ve kadınların sportif faaliyet ortamlarının bu kadar düşük oluşunun nedenleri birçok sebebe bağlıdır; Çocuk yaşta sportif etkinlikler yapmalarına engel olunmuyor ama ebeveynlerinin izniyle spor yapabiliyor ve sportif etkinliklere katılıyorlar. Gelişim dönemine geldiklerinde ve cinsel özellikleri geliştiğinde aileler kız çocuklarının spor kulüplerinde spor yapmalarını kısıtlıyorlar.

Çok dindar aileler, kızlarının gelişim dönemine girdiğinde başlarını kapatmalarını istiyorlar ya da böyle bir aile eğitimi sonucunda kapatmak durumunda kalmaktadırlar. Bu tür giyim tarzı sportif etkinliklere katılmayı doğal olarak engelliyor. Tabi burada bireyin en doğal hakkı olan hareket etme özgürlüğünü kısıtlaması ve organizmanın vücut ısını ayarlama imkânını kısıtlama gibi sosyal değerlerin engellenmesinden söz konusu olmaktadır.

Spora katılmamanın önemli bir sebebi olarak ta özellikle göçmen olarak burada yaşayan insanların aile içindeki geleneksel rollerinin yerine getirmelerinde yatmaktadır. Özellikle Türk kızları, okul ve ödevlerinin yanı sıra sık sık ev işlerine ve kardeşlerine bakma gibi sorumluluklar yüklenirler. Tüm bu görevlerden sonra sportif bir faaliyet yapmaya zaman bulamama gibi bir sorunla karşılaşır. Yetişkin göçmen kadınlar ise spor yapmaya ayıracak çok az zamanları vardır. Kadın, ailede ki geleneksel rolü gereği günümüzde bile sadece, ev işi, çocuklarına bakım ve eşinden sorumludur. Göçmen kadınlarımız bunca ailesel sorumluluklarına bir de çalışmak para kazanmak gibi bir sorumluluk eklenince artık spordan söz etmek mümkün olmamaktadır.

Göçmen kadınlarımızın bu sahnede neden ön planda bu kadar az yer aldığı bir başka nedenle şöyle açıklayabiliriz; Özellikle yerli halkın kendilerini uyumla ilgili dışlamaları, kabul edilme ve dil sorunu olarak gösterebiliriz.

Bu saydığımız nedenler, Almanya'daki Göçmen kız ve kadınların sportif etkinliklere katılmanın ve buna bağlı olarak olaya olumlu bakmalarına engel oluşturmaktadır. Güncel araştırmalar özellikle Almanya'da yaşayan göçmen kadınların sağlıklı yaşam için çaba sarf eden davranışı gözlenebilir (Seidentücher,Hasırcı,2002). Göçmen kız ve kadınların bu alana geçişteki bireyleri aşp, sportif-bedensel etkinliklerin kolaylaştırılması ve bunun sağlıklı bir yaşamın gereği olan bir yaşam tarzı olduğu yaşantılarına yerleştirilmesi için ne gerekiyorsa yapılmalıdır. Bu alanda geliştirilen projeler çoktan yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Hareket ve Egzersiz yapmanın olumlu görüntüsü

Sportif-bedensel etkinliklerin gerçekleştirilmesi birçok alanda olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Spor alanındaki bilimsel araştırmalar bu güne kadar motorsal performansın sportif antrenmanlar aracılığı ile Kuvvet, sürat, dayanıklılık, hareketlilik ve koordinasyon gibi temel motorsal özelliklerin geliştirildiğinin sonuçlarını kesinleştirmiştir (Weineck,1983., Martin/Carl/Lechnerz 1993). Ayrıca bugüne kadar yapılan bilimsel çalışmaların sonuçlarında sportif bedensel etkinliklerin psikolojik ve psiko-sosyal boyutlarında da pozitif etkileri olmuştur (Abele/Brehm 1986., Schlicht 1995.,Brinkhoff 1998).

Bu sonuçlar, son yıllarda sağlık politikası açısından da önemli olan, önlem alma ve sağlıklı yaşamı geliştirme gibi konular sportif bedensel etkinliklerle bağlantılı olarak gündeme gelmiştir. Bu tartışmalar günümüzde ki hastalıklar konusuna bakışta hak ettiği yeri almıştır. Endüstri ülkelerinde yaygın olan sivilizasyon hastalıkları dediğimiz hastalıkların (Örn. Bel-sırt ağrıları, kalp kan dolaşımı hastalıkları, obezite, yüksek tansiyon, şeker hastalığı vs.) düşük oranda bedensel etkinliklerinde aralarında yer aldığı modern yaşamın şartları ve alışkanlıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. En son yapılan araştırmalar da sonuç olarak hala heterojen bir grup ortaya çıkmaktadır (Knoll 1993., Ainsworth 1996., Schlicht 1995).

Elbette bireysel olarak yapılan sportif-bedensel etkinliklerin (az ile orta düzeye kadar yapılan ağırlıktaki sportif etkinlikte) sağlık parametresine olumlu etkide bulunacağı da tartışılmaz bir gerçektir.

İyi düzenlenmiş dayanıklılık antrenmanlarının örn. Kalp-kan dolaşımı hastalıklarını önleme açısından bir rol oynar ve genetik bakış açısından gözlemlendiğinde bu faaliyet sportif-bedensel faaliyet olarak sağlık kaynaklarının güçlenmesi ve korunmasında etkili olur (Knoll 1993., Raffenberger 1978., Woll 1996). Bu konuya ilişkin daha geniş bilgi için Boss ve Brehm 1998 in Sağlık sporu elkitabı isimli kitabına bkz).

Spor ya da egzersiz yapma alışkanlığı bir kültürel sorun olduğu kadar, biraz da; Erken yaşlarda başlayan bir öğrenmenin sonucudur. Kısacası anne ve babalar, çocukları ile çok erken yaşlarda spor alanlarına giderlerse; çocuklar daha sonraki yaşlarında bu alışkanlıklarını devam ettirecekler ve hatta daha ileriki yaşlarında aynı şeyleri kendi çocuklarıyla da yaşayacaklardır!

Almanya da yaşayan göçmen kadın ve kızlarımızın egzersize katılmamalarının nedeni bence dinsel faktörlerin yanı sıra, Ailelerin çocuklarına yaklaşımı daha ağırlıklıdır! Çocuklarının nerede ve nasıl spor yapabileceklerini teşvik edememekte ve sporun insan sağlığına kazandıracağı önemli sonuçları anlatamamaktadırlar. Böyle bir yaklaşım dünyanın hiçbir yerinde yok. Çağdaş dünyada durum, akıl ve mantık gereği olarak beden eğitimi ve sporun insan sağlığındaki yeri ve önemini çok açık şekilde ortaya koymuştur.

Milli Eğitimin bir parçası olarak algılanmış durumdadır. Bu tür ülkeler, erken yaşlardan itibaren okuma-yazmayı öğrettiği gibi, spor kültürü, eğitimi ve becerisini de zorunlu eğitim politikasının bir parçası olarak uygulamaktadırlar.

Bu durumda; Almanya da yaşayan tüm Anne-baba ve çocuklarımıza buradan bir kez daha seslenmekte yarar görüyorum; Çocuklarınızın spor ya da egzersiz yapmasını destekleyiniz ve gerekiyorsa birlikte gidiniz, sizin ve çocuklarınızın daha ileriki yaşlarında muhtemel hastalıklara erken yaşlarda yakalanmalarını için özellikle yaşadığımız bu ülkede binlerce spor yapma olanağından yararlanınız ve egzersize önem veriniz diyor saygılar sunuyorum.

Türkiyeli Göçmenlerin Göç Alan Ülkelerde Eğitim Durumu ve Toplumsal Koşulları

25 Ekim 2014 • Saat: 10:00

Duisburg-Essen Üniversitesi / Essen Yerleşkesi
Gaspavillon - Universitätsstr. 12

Sempozyum kamuoyuna açıktır!

Konuşmacılar

- Prof. Dr. Kutlay YAĞMUR** (Tilburg Üniversitesi - Hollanda)
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI (Rouen Üniversitesi - Fransa)
Dr. Yeşim KASAP-ÇETİNGÖK (Innsbruck Üniversitesi - Avusturya)
Dr. Bahar OTÇU-GRILMANN (Mercy Koleji - ABD)
Dr. Altay MANÇO (Liege Üniversitesi - Belçika)
Dr. Tözün İSSA (Metropolitan Üniversitesi - İngiltere)
Dorit GRIGA M.A. (Bern Üniversitesi - İsviçre)
Dr. Susanne JACOBSEN-PEREZ (Roskilde Üniversitesi - Danimarka)
Eija KUYUMCU (Stockholm Üniversitesi - İsveç & Finlandiya)
Almanya
Kanada
Avustralya

Düzenleyen Kurumlar:

PoliTeknik

Politeknik Gazetesi

ÇÖKYÖNLÜ EĞİTİM DERNEĞİ e.V.
VEREIN FÜR ALIERTZ-DE BILDUNG

Çökyönlü Eğitim Derneği e.V.

info@politeknik.de

PROGRAM

25 Ekim 2014 | Cumartesi

- 10:00 **Açılış Konuşmaları**
- 11:00 Ara
- 11:15 I. Oturum
Almanya - Avusturya - İsviçre
 Almanya
 Dr. Yeşim Kasap Çetingök (Innsbruck Üniversitesi - Avusturya)
 Dorit Griga M.A. (Bern Üniversitesi - İsviçre)
- 13:00 Ara
- 13:30 II. Oturum
Hollanda - Fransa - Belçika
 Prof. Dr. Kutlay Yağmur (Tilburg Üniversitesi - Hollanda)
 Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı (Rouen Üniversitesi - Fransa)
 Dr. Altay Manço (Liege Üniversitesi - Belçika)
- 15:15 Ara
- 15:30 III. Oturum
İngiltere - Danimarka - İsveç & Finlandiya
 Dr. Tözün İssa (Metropolitan Üniversitesi - İngiltere)
 Susanne Jacobsen-Perez (Roskilde Üniversitesi - Danimarka)
 Eija Kuyumcu (Stockholm Üniversitesi - İsveç & Finlandiya)
- 17:15 Ara
- 17:30 IV. Oturum
ABD - Kanada - Avustralya
 Dr. Bahar Otçu-Grillman (Mercy College - ABD)
 Kanada
 Avustralya
- 19:15 Kapanış

www.politeknik.de

PoliTeknik

info@politeknik.de

Posta adresi: **Politeknik** • Postfach 25 03 48 | 40092 Düsseldorf